REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf. Nux. Augenfeld & Emeric Lessner. Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colonă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 52).

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 284.—Anul LXV. Brașov, Sâmbătă-Duminecă 29 Decemvrie. 1902.

N'aduce anul, ce aduce ceasul!

Acum, când numai câte-va ḑile ne despart de un nou an, e bine sĕ ne dăm séma de tóte câte le petrecem și le sĕvĕrșim într'un an, ca cel ce trece, și de rolul ce-l au în viața nóstră individuală și națională.

In viață omul muncesce și stăruesce pentru îmbunătățirea sorțiĭ sale pe acest pământ. Acésta e mersul firesc al desvoltării, este regula. Asemenea individului muncesc și stăruiesc și popórele, ca sĕ-șĭ câștige o esistență sigură, demnă și cinstită în mijlocul celor'alte popóre, cu carĭ alăturĭ sĕu împreună trăiesc și sĕ se pótă bucura de libertate și de tóte binefacerile progresului și ale culturei.

Care e datoria unui bun econom? Sĕ întrebuințeze anul cu bună împărțélă și chibzuială, gândindu-se mereu la tóte și având grije de a fi cât mai bine pregătit și pentru ḑile bune și favorabile, ce i-s'ar ivi, și pentru timpurĭ grele ce ar puté sĕ urmeze.

Tot așa trebue sĕ facă și un popor. Stăruind din rĕsputerĭ pe cărarea înaintărĭ în tóte privințele, el e dator a se gândi necurmat la viitorul sĕu și decĭ a se pregăti și pentru ḑile bune și pentru ḑile rele.

Ce însemnéză acésta?

Insemnéză, că noi muritorii nu putem sĕ pĕtrundem tainele vremilor, suntem însĕ obligațĭ de a ne face în tot casul datoria, pe cât numai ne iértă puterile, apoi vină ce va veni. Omul consciu de împlinirea datoriei sale și cu credință tare în destinul sĕu mai înalt, e în stare a întêmpina cu curagiu și cu mintea neturburată orĭ-ce i-ar veni înainte. De va da de vre-un pericul îl va sci înfrunta cu bărbăție, ér de i-se va ivi vre-o ocasiune favorabilă, se va sci folosi de ea cum se cade.

De aceea cel mai bun mijloc de a-ne pregăti pentru a întâmpina orĭ ce schimbare a împrejurărilor și nestatornicie a vremilor este sĕ căutăm a-ne împlini mai întâiŭ de tóte datoria nóstră morală, adevĕrat patriotică și națională.

Sĕ folosim timpul spre a-ne lumina, spre a-ne întări credința și a strînge legăturile frăției între noi. Sĕ nu ne descurajăm vĕḑênd, că trece an după an și sórtea nóstră încă tot nu se mai îmbunătățesce, luptele nóstre încă tot nu-șĭ aduc ródele lor, ci sĕ ne împlinim datoria, fără șovăire și fără cârtirĭ, neîntrerupt, căcĭ ḑicala ne învață, că „n'aduce anul, ce-aduce césul“.

Decă ceasul acesta ne va găsi nepregătițĭ, de ne va afla nepăsătorĭ, când va trebui sĕ fim mai pĕtrunșĭ ca vre-odată de marele nóstre interese naționale, că a ne afla desbinațĭ, când se va cere sĕ fim mai solidarĭ decât am fost vre-odată, el va suna și noi nu-l vom auḑi și va trece fără sĕ lase urmă în viața nóstră.

Pentru-ca însĕ sĕ putem fi în tot-déuna pĕtrunșĭ de chiămarea și de datoria nóstră ca popor, care cu credință, lealitate și sinceritate stăruiesce a-șĭ câștiga o posițiune demnă de sine și de omenime, alăturĭ cu popórele conlocuitóre, trebue sĕ avem un îndemn bun și continuu, povețe bune și încurajare.

Ca sĕ țină viu în noi spiritul, ce ne inspiră sĕ fim diligențĭ, constanțĭ, curagioșĭ și neobosițĭ în lupta pentru drept și libertate, este chemarea gazetelor nóstre.

Grea chemare și mare rĕspundere! Pressa nóstră orĭ cât s'ar svêrcoli, nu este în stare fără sprijinul și ajutorul poporului a șĭ-o împlini!

Fițĭ dér deștepțĭ și prevĕḑĕtorĭ voi cei ce simțițĭ românesce și dorițĭ înaintarea némului, fițĭ cuminte și dațĭ ḑiaristicei nóstre naționale ceea-ce i-se cuvine, împărtășițĭ gazetele, pe carĭ le aflațĭ vrednice de încrederea vóstră, de sprijinul și ajutorul deplin, pe care e în drept a-l pretinde de la voi.

Atuncĭ vețĭ puté aștepta cu drept sĕ vi-se întórcă cu prisos ce ațĭ dat, ca sĕ nu amorțéscă nicĭ o clipită în sînul vostru consciința datoriei cetățenescĭ și naționale.

Nepăsarea față cu ḑiaristica nóstră este un păcat, ce odinióră se va rĕsbuna cumplit asupra celor nepăsătorĭ.

Péră dér acésta nepăsare dintre noi. Implinițĭ-vĕ cu toțiĭ datoria și pretindețĭ sĕ ni-o împlinim și noi gazetarii pe a nóstră!

Acéstă urare o facem „mamei vĕduvite“ în ajunul anului nou!

Revista politică.

In ședința de la 5 Ianuarie n. a comisiunei financiare a dietei, s'a desbătut budgetul instrucțiunei publice. Vorba fiind de instrucție, nu se putea, ca membrii din oposiție ai comisiunei sĕ nu ridice din nou plângerĭ și recriminărĭ în ce privesce resultatul slab la care s'a ajuns până acum prin scólele maghiare înființate în ținuturile locuite de naționalitățĭ. Cu tóte acestea ceĭ din oposiție au declarat, că primesce budgetul. Ministrul Wlassics li-a rĕspuns rênd pe rênd tuturor. El a ḑis, că nu-i adevĕrat, că școla maghiară ar fi dat faliment în ce privesce misiunea ei în mijlocul naționalităților, căcĭ acolo unde esistă școle de stat, numai orbul nu póte vedé resultatele ei. Cestiunea naționalităților, ḑise Wlassics, nu se póte resolvi numai prin școlă. — Despre autonomia catolică a ḑis Wlassics, că ea trebue sĕ se înființeze, însĕ fără de a se schimba legile fundamentale esistente.—Vorbind despre scólele secundare (gimnasii) și despre școlele primare (poporale) a ḑis Wlassics, că el pune mare pond pe instruirea elementului maghiar, dér că nu negligéză nicĭ ținuturile locuite de naționalitățĭ (!) Nu e mulțumit d-l Wlassics cu sporul ce se face în școlele naționalităților din studiul limbei maghiare și din istorie, și află că e o mare scădere, că tinerii părăsind școla, în multe părțĭ nu mai aud vorbindu-se ungueresce. Din causa acésta el pune mare preț pe conversația în limba maghiară în preparandii, și constată, că în privința acésta a adresat ordine energice preparandiilor nemaghiare. — A ținut Wlassics sĕ spue câte-va cuvinte și despre liturghia maghiară, deși însușĭ recunósce, că cestiunea acésta cade înafară de sfera de influență a statului. Guvernul, declară ministrul, șĭ-a făcut partea sa de datorie în privința acésta și a întîmpinat bunăvoință. Drept coronă a rĕspunsului sĕu Wlassics declară sĕrbătoresce, că în noul plan de învĕțământ greutatea principală a pus'o pe obiectele naționale și că în privința acésta progresul nu se póte nega.

*

Miniștri președențĭ ai celor două state dualiste, miniștri de finanțe și cu referenții ministeriilor de comerciu și agricultură s'au întrunit din nou sĕptĕmâna acésta în Viena, ca sĕ redacteze proiectele pactului vamal, proiecte, ce se vor presenta parlamentelor din Viena și Budapesta.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Rĕsbóiele lui Ștefan-cel-mare.

După istoricii polonĭ Dlugoss și Cromer.

De Nic. Densușianu.

In 29 Maiŭ 1453 Constantinopolul, întemeiat de Constantin-cel-mare spre a apropia pe Romanĭ mai mult de ţĕrile Orientului, a fost luat cu asalt de armata otomană, compusă din 265.000 de luptătorĭ și condusă de sultanul Mahomed II, numit Faty victoriosul, și Ghazi învingĕtorul necredincioșilor.

Imperiul roman oriental, care încet cu încetul devenise un imperiu grecesc, însĕ fără forțe și fără prosperitate, se desființă, și Mamomed II strămută capitala imperiului turcesc pe țĕrmurii Bosforului.

Europa de apus desperase încă din seculul al XIV-lea, după lupta din Câmpul-mierlei (1389), și de la Nicopol (1396), cu deosebire însĕ după faimósa catastrofă de la Varna (1444), ca sĕ mai pótă împedeca invasiunea Turcilor în părțile de rĕsărit.

Sultanul Mahomed II terminase în timpurile lui Ștefan-cel-mare cucerirea întregei peninsule balcanice. In 1459 el supuse Serbia întrégă și o prefăcuse în provincie turcéscă. In 1464 fu cucerită Bosnia, în 1467 Herțegovina și Albania. Ér în 1475 Mohamed II supuse Crimul și încredință guvernul de aicĭ unui Chan tătaresc. Athena a fost luată în 1458, Peloponesul în 1460. Thracia, Macedonia și Bulgaria devenisеră provincii turcescĭ încă din secolul al XIV-lea. In fine Ţéra românéscă, ca sĕ-șĭ asigure frontierele de médă-ḑi în contra incursiunilor musulmane și ca sĕ-șĭ pótă păstra autonomia națională, se vĕḑu silită, după bătaia de la Nicopol, sĕ recunóscă suzeranitatea Porții otomane.

In aceste timpurĭ grele și lipsite de entusiasm, în carĭ Occidentul era divisat, impotent și indiferent pentru sórtea Europei de sud-ost, singur numai doi ómenĭ marĭ de curagiŭ și de acțiune, se aflară în nordul Dunării-de-jos, resoluțĭ sĕ apere independența patriei lor și sĕ împedece întinderea mai departe a puterii musulmane în Europa. Amêndoi acești eroi au fost Românĭ. Unul Ion Corvinul născut pe la anul 1386 și decedat la 1456, care se ridicase sĕ apere Transilvania și Ungaria[1]), și altul Ștefan-cel-mare, domnul Moldovei, (1457—1504), cel mai superior geniu militar al secolului al XV-lea. Din nefericire însĕ pentru causa cea mare a Europei și a creștinătății, în timpurile cele pline de succese ale lui Ștefan asupra Turcilor, Ion Corvinul, eroul de peste Carpațĭ, nu mai trăia.

Ștefan-cel-mare, domnul Moldovei, departe de a împărtăși spaima de care erau cuprinșĭ, în timpurile sale cei-lalțĭ Principĭ creștinĭ, se hotărî, îndată-ce ajunse la domnie, sĕ apere cu tótă energia și cu tóte forțele, de carĭ putea sĕ dispună în aceste timpurĭ, integritatea și independența politică a ţĕrei.

Cunoscênd ambițiunile lui Mahomed II de a estinde cucuririle sale și în părțile de nord ale Dunării, cu deosebire asupra Moldovei, Ștefan cercă încă în a. 1459 a-se pune în relațiunĭ de bună amiciție cu toțĭ Principii vecinĭ, cu deosebire cu Polonia[2]). Tot-odată el începu și opera de reorganisare a puterii militare a ţĕrei o organisare, prin care el ajunse sĕ fie un Principe fórte temut.

„Ștefan Vodă“, scrie cronicarul Grigorie Ureche, „gătându-se de marĭ lucrurĭ sĕ facă, nu cercă sĕ așeḑe ţéra, ce de rĕsbóie s'a gătit, că au împărțit óstei sale, stégurĭ și au pus hotnogĭ și Căpitanĭ, carĭ tóte cu noroc i-au venit“.

Ér Dlugoss, istoricul polon, scrie: „El a pus în arme nu numai pe militarĭ și pe boierĭ, dér și pe ţĕranĭ, făcênd pe fie-care sĕ pricépă, că trebue sĕ lupte pen-

---

[1]) Lavisse et Rambaud Histoire générale du IV siecle à nos jours, Tome III, p. 845: pour le salut de la Hongrie se lève Jean Hunyade, voïevode de Transylvanie, un héros de race roumaine, celui qu'on surnomme „Le Chevalier blanc des Valaques“.

[2]) A-se vedé tractatul de pace încheiat cu Polonia în a. 1459, la Densușianu. Documente privitóre la Istoria Românilor, Vol. II. Partea II-a, p. 126.

Din Viena se anunță, că bărbații de încredere ai partidelor german și ceh din „Reichsrath“ continuă lucrarea pentru *acțiunea de împăcare ceho-germană.* Deputații germanĭ din Boemia au ales o comisiune, care se ocupă cu proiectele de limbă ale guvernului. Ministrul president Koerber a fost primit de Maj. Sa și se dice, că audiența acéste ar sta în legătură cu conferența de împăcare, despre decursul căreia Koerber a raportat monarchului. — Marĭ speranțe nu sunt nicĭ față cu aceste încercărĭ de împăciuire. Atât Cehii, cât și Germanii reclamă fie-care pentru sine hegemonia de limbă in Boemia, și e greu de credut, că interesele deosebite de rassă și limbă se vor puté împăca ușor.

*

Miercurĭ s'a ținut în palatul din Viena un mare *consiliu militar* presidat de însușĭ Majestatea Sa. Au participat afară de monarchul, archiducele *Francisc Ferdinand*, șeful statului major br. de *Beck*, ministrul de resboiŭ *Pitreich* și generalul *Weigel*. Consiliul a durat timp de $1\frac{1}{2}$ óră.

*

O scire interesantă circulă prin pressa europénă. Se dice, că *regele Serbiei ar are de gând sĕ se despartă de regina Draga.* Nu e vorba de astă dată de-o dramă amorósă. ci de o silă politică, ce i-s'ar face regelui. Se afirmă anume, că ministrul rusesc de esterne contele Lamsdorff a pus regelui Alexandru alternativa, ca séu sĕ priméscă, pe unul din cei trei candidațĭ ai Rusiei la tronul Serbiei, séu sĕ se despartă de regina. Acest pas hotărît l'ar fi făcut Rusia din causă că așa cum stau lucrurile adĭ la curtea sêrbéscă, ea nu vede garantat viitorul Serbiei, décă cestiunea succesiunei la tron nu va fi resolvită Candidații Rusiei ar fi: prințul *Mirco* de Muntenegru, care prin căsĕtorie stă în relații de înrudire cu curtea ruséscă; al doilea candidat e prințul *Luchtenburg*, o rudenie a familiei imperiale rusescĭ, care își face actualmente studiile în academia militară din Petersburg; al treilea candidat ar fi prințul de *Battenberg.* Și se mai spune, că regele Alexandru nu-i învoit cu nicĭ unul din aceștĭ candidațĭ și că mai bucuros s'ar despărți de soția sa, care încă n'ar pune din parte-i piedicĭ divorțului.

De altmintrea scirea despre divorțul părechei regale sêrbescĭ se desminte, cu adausul, că contele Lamsdorff nu s'a ocupat de astfel de atacerĭ sensaționale cu ocasia petrecerei sale în Belgrad.

*

Din Petersburg vine scirea, că *Țarul Rusiei* cu Țarevna va pleca în Februarie din Odessa prin Bosfor, prin marea Marmora și maria Adriatică direct spre Italia. Părechia imperială ruséscă va debarca într'un port italian și de acolo va merge c'un tren special la Roma. Din Roma Țarul va merge la Cetinje și Atena și la reîntórcerea sa în Rusia va visita și Sofia și Bucurescii — In jurul acestei călĕtorii se fac multe și felurite combinațiunĭ.

*

De un timp încóce *Turcia* are mereu de lucru cu *marile puterĭ.* Nu numai situația desolată. ce i-s'a creat prin intervenirea marilor puterĭ în cestiunea Macedoniei și prin impunerea de reforme, ci și alte afacerĭ neplăcute i-se creéză dilnic adĭ dintr'o parte, mâne dintraltă parte. *Rusia* a făcut ce a făcut, și a dobêndit de la Turcia învoirea de a i lăsa sĕ trécă prin Dardanele câte-va vase de rĕsboiŭ. Concesiunea acésta a produs resens în Anglia. Iute și degrabă *Anglia* a cerut ca sĕ i-se concédă și ei ceea-ce i-s'a conces Rusiei. Supĕrarea și pretensiunea Angliei e fórte esplicabilă, motivată chiar, întru cât între marile puterĭ esistă convenția, ca Dardanelele sĕ fie închise pentru vasele de rĕsboiŭ strĕine. După „Daily Mail“ din Londra, Anglia consideră periculósă pentru status quo deschiderea Dardanelelor și un mijloc de presiune asupra Turciei pentru întroducerea reformelor, presiune din care numai Rusia ar dobêndi folóse reale, pe când celelalte puterĭ s'ar vedé reduse la rolul de simple privitóre a politicei de cucerire rusescĭ.

Insemnătatea politică a bisericei orientale în Bucovina.

Sub acest titlu „Vaterland“, organul catolic și de influență în cercurile înalte politice, scrie în numĕrul sĕu din 25 Decemvrie următorul articol:

„Cetitorii diarului *Vaterland* își vor aduce aminte de articolii noștri din 11, 12 și 13 Februarie a c. asupra stării catolicismului în Bucovina. Pe basa constatărilor autentice din partea catolică, acolo între altele s'a dis, că Românii gr. ort., fiind-că aparțin rassei latine, de loc nu iau o posiție ostilă față de catolicism, pe cand Rutenii gr. ort. sunt a se privi ca direcțĭ vrăsmașĭ ai catolicismului.

„Astădĭ suntem în posiție a ne provoca la un discurs important rostit de vice presidentul Ligei culturale din Bucurescĭ, Dr. George Popovicĭ, care a trezit un echo simpatic în tótă diaristica română.

„Dr. Popovicĭ a accentuat, că ortodox este în ochii Slavilor identic cu rusesc. Décă biserica gr. ort. bucovinénă va rĕmâne, ca până acum, românéscă, atuncĭ ea va fi atât pentru stat, cât și pentru catolicism nepericulósă; décă însĕ ea va deveni ruténă, atuncĭ ea va fi în realitate o filială a sf. sinod din Petersburg.

„Cu drept cuvênt Dr. Popovicĭ face guvernului austriac reproșul, că el a promovat rutenisarea Bucovinei, fără sĕ se cugete la pericolul ce va trebui sĕ se nască, décă conducerea bisericei gr. ort. ar ajunge odată în mânile Rutenilor, prietinĭ ai Rușilor. Sĕ nu se dică, că loialitatea guvernului rus, care nicĭ odată nu a fost agresiv față de Austria, înlătură orĭ-ce pericol; prin slavisarea bisericei din Bucovina cel mai loial guvern odată ar puté ajunge în situația de a ceda curentului opiniei publice mai puțin loiale! Vedem acésta în mișcarea „Los von Rom“, care de sigur este antiaustrică, nu este promovată de guvernul Germaniei, totușĭ însĕ cuprinde în sine pericole evidente.

„Din acésta causă Dr. Popovicĭ se adreséză cu tot dreptul către cercurile catolice. El procede ca un adevĕrat Român, dér și ca un adevĕrat prietin al Austriei, décă face atent, că catolicismul este periclitat în Ost. Și este conform adevĕrului, décă mai departe accentuéză, că biserica gr. ort. română din Bucovina nicĭ-odată nu purcede agresivă contra catolicismului, pe când de altfel bisericele gr.-or. ale națiunilor slave în tot-déuna sunt anticatolice.

„Acésta ne pare de tot natural. Românii gr. or. se simt dóră în prima linie Latini și vĕd în Roma centrul natural al rassei lor. Slavii gr. or însĕ gravitéză conscient séu inconscient către puternicul tată de la Nord, în care vĕd capul bisericei gr.-or. De aceea nicĭ regatul României nu împedecă desvoltarea catolicismului, pe când statele slave orientale o fac acésta. Opinia publică română nu se teme de catolicism ca de un neprietin, consciința acestei împrejurărĭ ar trebui sĕ pĕtrundă în cercurile catolice din Austria și sĕ influințeze atitudinea bărbaților de stat ai Austriei.

„Incă nu e prea târdiu. Incă ierarhia gr. or. din Bucovina este română și constitue un zăgaz prețios pentru tendințele slavilor din ost. Incă rutenii gr. or. din acéstă țéră nu sunt nicĭ măcar în stare a pune candidațĭ în realitate calificațĭ pentru dignitățĭ bisericescĭ mai înalte. Déră totușĭ se ridică pretențiunea parității neadmisibilă pe terenul bisericesc, deja se pretinde preterarea de candidațĭ vrednicĭ românĭ în favorul de candidați rutenĭ mai puțin cualificațĭ, spre a crea astfel casurĭ de precedență.

„In timpul din urmă guvernul a călcat în felurite privințĭ pe o cale mai corectă față de Românĭ. Lui îi este ușor, căcĭ hotărîrea zace în mânile lui. Dér și opinia publică a Austriei catolice trebue sĕ se pronunțe pentru susținerea românismului în biserica gr. or., spre a salva în ost catolicismul atacat la vest și spre a-l apĕra de pericolele eventuale.

„Departe de catolicismul Austriei este tendința de a influința în afacerile celor de alte confesiunĭ; posibilitatea unui nou pericol nu se póte retăcé însĕ și necesitatea a o discuta devine o datorie atât din punct de vedere catolic, cât și austriac. Ba chiar mai mult din ultimul de cât din primul. Căcĭ etern neperitórea putere a bisericei sfinte romane va înfrunta cele mai marĭ pericole și le va învinge; imperiului nostru însĕ ele pot da mai mult de lucru, pot crea greutățĭ, carĭ a le evita este problema guvernului“.

Incompatibilitatea membrilor camerei magnaților.

Étă după gazetele unguresci o parte din dispozițiile proectului de lege despre incompatibilitatea membrilor din camera magnaților:

Nu pot fi membrii miniștrii comunĭ, membrii corpurilor diplomatice și consulare ale statelor strĕine, deputații dietalĭ și cei ce primesc salar din grația Corónei.

Dreptul de membru îl pierde cel numit din causa oficiului séu dignității, ce ocupă, indată ce repășesce din ele, cel condamnat la temniță, inchisóre, apoi cel pedepsit pentru crime isvorite din lăcomia de câștig, în fine cei ce au perdut dreptul de cetățén.

Nu pot esercita dreptul de membru liferanții guvernului, mijlocitorii și comisionarii de afacerĭ cu guvernul, arendașii de bunurĭ, veniturĭ și drepturĭ erariale (cu esceptia casurilor când se întêmplă acésta în urma unei licitațiunĭ publice), concesionarii de căi ferate, canalurĭ și alte mijlóce de comunicațiune, concesionarii de drepturĭ impreunate cu câștig, membrii din direcțiunĭ și consiliile de supraveghere, precum și organele firmelor băncilor, întreprinderilor economice, comerciale și industriale, carĭ sunt în legătură de afacerĭ cu guvernul.

Proiectul conține și interdicerea de-a interveni la guvern în afacerĭ de câștig séu pentru acordarea de distincțiunĭ.

Acum 50 de anĭ Teatrul Național.

31 Dec. 1852—31 Dec. 1902.

Sub acest titlu d-l *Ionescu-Gion* publică în „Conservatorul“ un articol din care estragem următórele:

„Peste 4—5 dile, se împlinesc 50 de anĭ în cap, de când neîntrerupt, cu și fără greș, a început sĕ funcționeze Teatrul Național. In séra de 31 Decemvrie 1902, vor fi 50 de anĭ, o jumĕtate de secol, de când, cu mare pompă, cu multe și scânteietóre diamante, purtate de tot ce societatea Bucurescilor avea mai frumos și mai boieresc, Știrbei Vodă a înaugurat noua sală de teatru, care s'a numit Teatrul Național, și care și as-

---

tru apĕrarea țĕrei, și décă afla pe vre-un țĕran, că nu are arc, săgețĭ și sabie, séu că deși a fost chemat la rĕsboiŭ, nu s'a grăbit ca sĕ vină, îi tăia capul fără nicĭ o milă“.

Spirit pĕtrundĕtor și de mare activitate, Principe rĕsboinic, eșit din școla cea veche militară a țĕrei, el eclipsă pe toțĭ Principii epocei sale. El sciŭ cu forțe inferióre sĕ bată în repețite rêndurĭ armatele cele puternice și victoriósе ale Musulmanilor, de carĭ până aci tremura Europa.

Secolul al XV-lea, care se caracteriséză prin talentele militare și prin rĕsbóiele cele gloriόse ale lui Ion Corvinul și ale lui Ștefan-cel-mare, este unul din cele mai frumóse și instructive perióde despre succesele *artei de rĕsboiŭ a Românilor*, o artă care consista nu numai în curagiu și în entusiasm, dér într'o audacie întru adevĕr impetuósă, orĭ cu alte cuvinte, repede și violentă. Lupta pe *neașteptate* séu prin *surprindere*, orĭ după-cum se esprimă cronicarii noștri *„lovirea fără veste“*, era principiul tacticei de rĕsboiŭ ale țĕrilor române. Tot-déuna gata sĕ atace, și gata a-se retrage, marii Căpitanĭ romînĭ sciau sĕ ascundă inimicului tóte marșurile sale, și sciau sĕ tragă profit de rĕsboiŭ din tóte ocasiunile, sĕ se foloséscă la moment de tóte accidentele, de tóte calitățile terenului și de tóte împrejurările timpului, de negurĭ, de nópte și chiar de lumina lunei.

Étă pentru-ce oștirile române câștigară secole întregi învingerĭ atât de strălucite asupra armatelor celor marĭ otomane, alt-cum destul de bine organisate.

Noi vom reproduce aicĭ descrierile, ce le fac istoricii polonĭ *Dlugoss* și *Cromer* despre rĕsbóiele mai însemnate ale lui Ștefan cel mare.

Ioan Dlugoss, canonic din Cracovia, a fost contemporan al lui Ștefan cel mare. El fusese adese-orĭ însărcinat cu misiunĭ diplomatice în Ungaria. pe lângă Papa, împĕratul Germaniei și Cavalerii teutonĭ. Er regele Casimir îl numise preceptor al fiului sĕu Vladislav. *Martin Cromer* (născ. la 1512 decedat la 1589) a fost secretar al episcopului Gamrat din Cracovia și adese-orĭ însărcinat cu misiunĭ diplomatice la Roma, la Viena și la conciliul Tridentin. Ca fântânĭ, amêndoi aceștĭ representanțĭ celebri ai istoriei polone au întrebuințat documentele oficiale din archivele corónei.

I.

Lupta de nópte a lui Ștefan cel mare cu Mathia, regele Ungariei, la orașul Baia din Moldova, în anul 1467.[3]

Mathia, regele Ungariei, scrie *Dlugoss*, supărându-se că *Ștefan, Voivodul Moldovei*, se pusese sub ascultarea lui Casimir, a regelui Poloniei, și vĕdêndu-se acum isolat și despreţuit, se hotărî sĕ alunge pe Ștefan din domnie, și sĕ ridice pe tronul Moldovei pe un așa numit *Berendeanu*, care spunea, că se trage din familia domnitóre a Moldovei, și astfel sĕ răpéscă Poloniei drepturile, ce le avea asupra Principatului Moldovei.

[3]) După Dlugoss, Historia Poloniae. Tom. II (1712) pag. 417—418,

„Regele Mathia adunând astfel o armată puternică, compusă din óste de țéră și din mercenarĭ — cam la 40,000 de ómenĭ, — și luând cu sine pe Berendeanu, plecă din Ungaria pe la mijlocul lunei lui Octomvrie, trecŭ peste alpii și pădurile, ce se numesc *Polonini* (Plaiurĭ), pĕtrunse în Moldova și ajunse la *Totruș*.

„După ce dete voie ostașilor sĕi, ca sĕ prădeze Totrușul, îl prefăcŭ în flacărĭ. Apoi luând drumul pe lângă munțĭ veni la *Bacău*, ér de aicĭ trecŭ la *Roman* și la *Némțu*, ardênd tóte orașele aceste și satele vecine, devastând cu sabie și foc tótă țéra pe unde trecea, necruțând nicĭ etatea, nicĭ sexul, nicĭ condițiunea ómenilor. Și cu tóte că *Ștefan Voivodul* 'i alergase înainte cu ómenii și cu puterea sa de rĕsboiu, până lângă Totruș.... el însĕ nu voi sĕ se lase într'o luptă deschisă și decisivă cu armata unguréscă, ci în curs de 40 de dile el atacă în continŭ din locurĭ ascunse pe Ungurĭ cu multă vehemență. Regele Mathia ajungênd la orașul *Baia* (Banya), întări orașu

tădĭ, cu două reparaţiunĭ mai însemnate, este aceeaşĭ ca şi cea din 31 Decemvrie 1852.

„Loc cu noroc încă de când era, în secolul XVII, la sfêrşit, proprietatea boierilor coborîtorĭ din *Herea Brezoianul*, — loc cu noroc şi mai târdiu când fuse clădit pe el *Hanul Metropolitului Filaret*, care stete în faţa Curţii domnescĭ a lui Şuţu în primele decenii ale secolului trecut, locul pe care a fost clădit Teatrul Naţional, cu parale de-ale ţĕrii şi cu parale luate din vêndarea unor munţĭ dăruiţĭ Societăţii filarmonice de familia lui Iancu Manu, a fost şi este loc cu noroc.

„Nicĭ apele nu l'au înecat ca pe celelalte clădirĭ ale boierilor din Gorganĭ, din Isvor şi din mahalaua Antimului; nicĭ focul nu l'a ars ca pe atâtea şi atâtea marĭ case boierescĭ din secolul XVIII şi din secolul XIX.

„Teatrul ale careia temelii au fost puse de Bibescu-Vodă şi a cărui sfêrşire „de cheiă" a făcut'o marele administrator şi bun gospodar Ştirbei-Vodă, a scăpat teafĕr nevĕtămat şi de lumînările de spermanţet, şi de gazul-petrol, şi de gazul aeriform, şi de electricitate. A fost şi este cu noroc!"

Scriitorul articolului dă apoi espresiune speranţei, că direcţiunea teatrului va publica o broşură pentru sĕrbătorirea acestor 50 de anĭ ale uneia din *bĕtrânele instituţiunĭ ale tinerei* Românii contemporane, şi continuă:

„Nu se va uita de sigur frumuseţea nouă şi d'aurită a sălii; logiele în care, ca 'n nisce colosale coşurĭ de catifea roşie, se aflau ca florĭ minunate tóte *cocónele* cele marĭ ale Capitalei; — şi adĭ bĕtrânii vorbesc de rochia stacojie „de mânca foc" a dómnei Sihleanu, muma poetului Alexandru Sihleanu; nu se uita frumósa şi sincera manifestaţiune făcută de public M. S. Domnului care, gospodar în tóte, îngrijise singur ca totul sĕ fie bine, venind adesea înainte de inaugurare sĕ vadă ce lucrézǎ maşiniştii, tapiţerii, artiştii decoratorĭ; nu se va uita arcuşul lui Wiest, care fù iresistibil în séra aceea. Am dori sĕ ni se spuie ce a jucat Millo în séra de 31 Decemvrie 1852 şi carĭ au fost cele două acte de operă, carĭ s'au cântat de artiştii trupei italiene.

Autorul broşurei va consacra câte-va meritate rêndurĭ *lojei consulilor*, mai totdéuna plină de stagiunea operei, când acéstǎ sală atât de gólă acum, adese-orĭ era pe atuncĭ salonul de întêlnire a tot ce Bucurescii aveau mai cu nume, mai cu vadă, mai frumos şi mai bogat".

In fine propune a-se organisa cu ocasiunea acestui jubileu un museu retrospectiv în foişorul Teatrului Naţional.

Sĕ se scótă la ivélă tot ce este istoric, orânduiţi-l frumos în foyer, şi sunt convins că nu Bucurescii, ci şi provincia va veni la Teatrul Naţional sĕ vadă cei 50 de anĭ de vieţă ai Teatrului nostru. Regretatul Urechiă spunea că la *Banul Mărăcine* Giurgiuvenii puneau opt cai înaintaşĭ şi veneau drept la Teatru. Giurgiuvenii, Ploestenii, Piteştenii, Câmpulungenii, Tergoviştenii şi atâtea alte oraşe au drumul de fier şi nu mai au trebuinţă sĕ mai crepe cai ca sĕ vie la Teatru.

„Şi ar fi drept astădĭ când celebrăm, când merită sĕ celebrăm cincuentenarul Teatrului Naţional, ar fi drept sĕ ne aducem aminte tot în museul retrospectiv din foyer şi de Teatrul cel vechiu, de Teatrul Momolo, pe locul Slătinenilor, unde s'a jucat şi s'a cântat până şi în sĕrbătorile Crăciunului din 1852. Trebue sĕ fie în Archiva Teatrului şi despre Momolo.

„Ar fi drept, ca de la 31 Decemvrie 1902 şi până la 15 Ianuarie 1903 Teatrul Naţional sĕ fie în continue sĕrbărĭ şi sĕrbătorĭ. Lucrul acesta ar fi cu întreit folos: ne-am plăti o sfântă datorie către cei carĭ au înfiinţat acéstă instituţiune, slăvindu-le memoria; ne-am onora pe noi înşi-ne arătând că scim sĕ respectăm trecutul căruia îĭ datorăm presintele, şi al treilea... partea practică: am aduce lume la Teatru...."

SCIRILE DILEI.

— 28 Decemvrie v

Introducere de paroch şi protopop. Din *Sibiiu* ni-se scrie: Astădĭ în diua Nascerei Domnului poporaţiunea parochiei şi protopopiatului gr. cat. al Sibiiului a avut o di de rară bucurie. Şi acéstă bucurie i-a causat'o — ca un dar preţios de Crăciun — I. P. S. Sa d-l Metropolit şi venerabilul consistor archiepiscopesc din Blaşiŭ prin numirea şi întroducerea în oficiile de paroch şi protopop a d-lui *Nicolau Togan.* Pentru înălţarea festivităţilor a venit de la Blaşiŭ Rev. d-n canonic Dr. Vasile *Hossu*, care a oficiat împreună cu noul protopop şi cu d-l Arseniu Bunea, secretarul comitetului şcólelor grăniţărescĭ. Cuvêntarea de întroducere a d-lui canonic a fost înălţătóre. A relevat în ea meritele regeneratorului parochieĭ şi protopopiatului Sibiiu, a Rev. d-n *Ioan V. Rusu*, de present canonic în Blaşiŭ, şi a scos în relief eminentele calităţĭ a-le succesorului sĕu, pe basa cărora acesta a fost înaintat la trépta de paroch protopop al Sibiiului. Intr'adevĕr parochia şi protopopiatul nostru au de a mulţumi fórte mult d-lui canonic Rusu, care şĭ-a câştigat aicĭ merite neperitóre prin activitatea sa îndelungată şi rodnică, căreia i-se va dedica sigur o pagină strălucită în istoricul acestei parochii şi a acestui protopopiat. Tot-odată sperăm, că noul nostru paroch şi protopop, — care a colaborat timp de 16 anĭ împreună cu magistrul sĕu, d-l I. V. Rusu, şi care în acest timp s'a pregătit perfect pentru oficiile ce are sĕ conducă în viitor, — va continua cu succes opera ce i-s'a încredinţat. Numirea de paroch şi protopop a d-lui Togan a fost întêmpinată cu simpatie în tóte părţile, şi cu tot dreptul, pentru-că nicĭ nu s'ar fi putut face o alegere mai potrivită.

De aceea noi, cei interesaţĭ mai de aprópe de viitorul parochiei gr. cat. a Sibiiului, mulţumim din inimă I. P. S. Sale d-lui Metropolit şi ven. consistoriu archiepiscopesc de numirea potrivită ce a făcut şi Rev. d-n canonic Hossu de înălţătorul act al întroducerei. Felicităm şi pe d-l protopop Togan şi îĭ dorim cele mai splendide resultate. — *Z.*

Banchetul sindicatului diariştilor în Bucurescĭ. O frumósă manifestaţiune de colegialitate şi solidaritate şi de recunoscinţă faţă cu doi confraţĭ, d-nii Ales. *Ciurcu* preşedintele sindicatului şi vechiŭ diarist şi P. *Ianovicĭ* cassierul sindicatului şi director al „V. Naţionale", a întrunit în 23 Dec. v. la restaurantul Iordache peste 40 de diarişti la o masă comună. Au luat parte representanţii diarelor de tóte partidele şi nuanţele. S'au ţinut discursurĭ în carĭ s'a accentuat necesitatea, ca toţĭ diariştii sĕ se unéscă ca nisce fraţĭ şi sĕ stăruie împreună a asigura bĕtrâneţele acelora, carĭ mor cu condeiul în mână, sĕ lupte pentru îndulcirea moravurilor în pressă, pentru frăţie şi solidaritate. La propunerea preşedintelui M. S. Regina „*Carmen Sylva*" a fost proclamată *protectóră* a acestei prime asociaţiunĭ a diariştilor. Preşedinte de onóre fù ales d-l Ion *Kalinderu*, care a dat dovedĭ de multă solicitudine pentru diariştii românĭ. Diariştii împiedecaţĭ de a lua parte, au salutat întrunirea în scris şi prin telegraf.

Mórtea lui Grigore Capşa. Marţĭ, în 6 Ianuarie a repausat în Bucurescĭ Grigore Capşa în etate de 61 anĭ. Capşa a învĕţat în Paris cofetăria, bucătăria şi fabricaţia de bombóne şi ciocolată. La 1867 s'a întors la Bucurescĭ unde a deschis cu fratele sĕu Constantin o prăvălie în centrul oraşului. Acéstă prăvălie (cofetărie, restaurant şi hotel) a devenit locul de întêlnire al elitei politice şi sociale. Afacerile lui Capşa au mers fórte bine, renumele lui a devenit cunoscut şi în strĕinătate. După mórtea sa lasă o avere de 5 milióne, pe carĭ le vor moşteni cele 3 fiice măritate una după advocatul Hagi Tudorache, a două după directorul societăţii de basalt M. Zanne, ér a treia după d-l de Montlebert, ofiţer în armata francesă. Unicul sĕu fiu a murit anul trecut. Sub conservatorĭ Capşa a fost ales senator. Politică militantă n'a făcut.

Tabloul sf. George. De sĕrbătorĭ s'a espus la Ateneul din Bucurescĭ unde se află şi esposiţia Verona, un mare toblou representând pe sf. Gheorghe, călare, şi lucrat în relief cu mult gust de d-l Radu I. Popp, *în fir de aur şi argint veritabil.* Acest tablou, care este o adevĕrate lucrare artistică, a stăruit admiraţia tuturor celor ce l'au vĕdut.

Nouă urmărire. „*Libertatea*" din Orăştie scrie, că fostul ei redactor responsabil, d-l Ioachim Munteanu, fù citat la judele de instrucţie pentru a fi ascultat în causa procesului intentat de procuratura din Cluşiŭ pentru articolul: „A murit Matia şi cu el dreptatea"! apărut din prilejul desvĕlirii statuei lui Mateiu Corvinul la Cluşiŭ.

De la Liga culturală din Iaşĭ. In diua de 8 Decemvrie v. s'a ţinut în aula universităţei din Iaşĭ adunarea generală anuală a Ligei. Entusiasmul publicului pentru misiunea Ligei Culturale a luat un îmbucurător avênt. Inimile s'au reîncăldit, astfel că în ultima şedinţă a comitetului Ligei din diua de Dumineca 15 Dec., s'a propus o listă de peste 20 de persóne marcante din societatea Iaşului şi însoris ca membrii noi ai Ligei. Apoi 70 de studenţĭ ai universităţii au solicitat înscrierea lor între membrii Ligei, printr'o petiţie caldă şi entusiastică adresată d-lui preşedinte. Mai de remarcat este îmbucurătorul avênt ce a cuprins pe dómnele din elita ieşană, printre care cele dintâiŭ au fost înscrise ca membre în Ligă, d-nele: Aspasia Culianu, Paulina Găvănescul, Maria A. C. Cuza, d-na Dr. Roşculeţ, Elena Th. Burada şi d-na C. Gănescu.

Representaţie teatrală-declamatorică în Tohanul-vechiŭ. A doua di de Crăciun inteligenţa din Tohanul-vechiŭ a dat o representaţie teatrală-declamatorică fórte bine reuşită, după care a urmat dans. Representaţia a avut loc în localul d-lui comercianr Haralambie Ungur. S'a representat comedia în 5 acte „Petulantul", de Kotzebue în traducerea lui I. St. Şuluţ. Rolurile au fost interpretate de: d-na Rosa *Manoilă*, d-şórele: Rea Silvia *Ungur*, Valeria *Pop*, Alexandrina *Nemeş* şi de d-nii: B. *Clococeanu*, N. *Crăciun*, *** N. *Vodă* şi Haralambie *Ungur.* Toţĭ diletanţii s'au achitat cu mult succes de rolurile lor. După representaţie, d-l N. Crăciun a delectat publicul cu câte-va anecdote ţigănescĭ de Speranţă, cu carĭ a stors furtunóse aplause. Era de faţă un public numeros şi distins nu numai din Tohanul-vechiŭ, ci şi din Zêrnescĭ, Bran, Poiana-Mĕrului şi chiar din Braşov. Sala era prea mică pentru atâta public. După representaţie a urmat dans până diminéţa. In pausă s'au rostit mai multe toaste: Părintele Brumboiŭ a toastat în sănĕtatea óspeţilor. Au mai vorbit d-l Gogonea din Zêrnescĭ, Clococeanu şi N. Pop. Venitul curat, care se va întrebuinţa pentru un scop filantropic, după cum spunea cassierul, d-l D. *Pop*, a fost destul de considerabil. — In Tohanul-vechiu nu s'au dat representaţii de diletanţĭ de vre-o 10 anĭ. Reluarea firului întrerupt este un semn îmbucurător. — *Rep.*

Gendarmĭ sfăşiaţĭ de lupĭ. Se scrie din Reghin: In hotarul comunei Borgoprund o haită de lupĭ a atacat pe doi gendarmĭ. Gendarmii se apărau cu armele de serviciu şi au reuşit a culca la pământ 7 lupĭ. Era nădejde sĕ împrăscie fiarele sĕlbatice, când din nenorocire unul din gendarmĭ alunecă şi cădù. Lupii s'au aruncat asupra lui şi l'au sfăşiat. Rĕmânênd cameradul lui singur, nu se mai putù apĕra cu atâta succes şi în curênd l'au sfăşiat şi pe dênsul. Trecătorii au găsit la faţa locului puscile şi săbiile şi sdrenţe de haine pline de sânge.

Pentru masa studenţilor din Braşov. In loc de felicitărĭ de anul nou: D-l Dr. N. I. 20 cor., D-l Bartolomeiŭ Baiulescu, protopresbiter, Braşov 6 cor., D-l Cornel Aisĕr, Braşov 2 cor., d-l Dr. I. Hosanu, Braşov 10 cor., d-l Dr. V. Saftu,

---

cu valurĭ, cu şanţurĭ şi cu carele de transport ale óstei, fiind-că se temea de năvălirea Românilor. Ér Ştefan Voivodul luà posiţiune cu óstea sa între cele două rîurĭ, între *Moldova* şi *Şomuz*, aşteptând timpul oportun, când sĕ pótă da lupta cu ómenĭ puţinĭ în contra mai multora. Apoi lăsându-şĭ caii şi bagajul în castrele sale stative, veni cu pedestrimea şi cu trupele sale uşóre la *Baia.*

„Tot-odată trimise înainte ómenĭ, ca *sĕ dea foc oraşului* din câte-va părţĭ, apoi îndată ce se făcù séră şi erupse incendiul, dênsul năvăli asupra Ungurilor. Acésta se întêmplă în séra de 15 Decemvrie, şi lupta decurse cu succese schimbăcióse până se făcù diuă. Mai mulţĭ dintre Ungurĭ fură tăiaţĭ, mai mulţĭ fură arşĭ de vii în incendiu. Insuşĭ regele Mathia, avênd trei rane pe corp. carĭ însĕ nu erau mortale, fù scos cu lectica din locul luptei, ca sĕ nu cadă de viu în mânile Românilor.[4]) Ér partea cea mai mare a óstei unguresci, când ajunse la munţĭ află *drumul închis cu arborĭ tăiaţĭ.* In astfel de situaţiune desperată, ea dete foc la carĕ şi la bagajele sale de rĕsboiu, şi îngrópă în năsip cincĭ-decĭ de tunurĭ, ca sĕ nu cadă în mânile inimicului, apoi cercà fie-care sĕ scape cu fuga. S'a întêmplat numai prin bunătatea unui *român*, că regele Mathia nu a fost prins de viu, séu că n'a rĕmas pe câmpul de luptă. Insĕ Ştefan Voevodul aflând despre trădarea acestui om, i-a tăiat îndată capul.[5]) După cum se relatéză, în acéstă luptă au fost ucişĭ 10.000 Ungurĭ şi li-s'au luat mai multe stégurĭ, pe carĭ Ştefan Voivodul, drept semne de învingere a Românilor, le-a trimis cu solĭ la Casimir, regele Poloniei, care în timpul acesta se afla la Vilna. Ştefan şi oştirea sa câştigară o mare pradă de rĕsboiŭ, corturĭ, carĕ şi tunurĭ. Dimpreună cu regele Mathia scăpară numai cu fuga, *aprópe toţĭ baronii Ungariei,* anume Ioan Lantsloer, Episcopul din Cincĭ-Bisericĭ, Mihaiu Ossak de Gruth, Palatinul regatului unguresc, Iob de Gara, Ladislau de Canisia, Ludovic de Valkow, Andreiŭ Kuper, Ion Giskra de Brandisz, Hardulath şi alţĭ fórte mulţĭ. Din baronii mai marĭ ai regatului, singur Ion de Darocz, voivodul Transilvaniei, cu întréga suita sa, cam de vre-o 4000 de luptătorĭ au fost ucişĭ până la cel din urmă.[6])

II.

Ştefan, Voivodul Moldovei învinge şi risipesce órdele tătărescĭ ale Chanului Maniac de peste Volga.[7])
anul 1468

„*Tătarii Zavolgenĭ*", scrie Cromer, „adecă aceia, carĭ locuesc dincolo de rîul *Volga,* trecură sub comanda ducelui *Maniac* peste Boristhene, apoi se împărţiră în trei colóne şi năvăliră aspra *Litvaniei, Podoliei* şi *Moldovei.* In partea Podoliei, de care se ţine *Litvania*, şi în Volynia, dênşii prădară şi devastară tóte ţinuturile de lângă Cremeneţĭ, Zithomir, Cusmin, Zudovia şi Vladimir, fără sĕ întêmpine vre-o resistenţă, de unde luară şi duseră în captivitate la vre-o 10,000 ómenĭ, de óre-ce Litvanii din causa micului numĕr de luptătorĭ, ce-i aveau, nu îndrăsniră sĕ li-se opună. Despre sosirea acestor órde, regele Poloniei fusese însciinţat încă mai dinainte de către Mangligere, ducele din Tauria care îi era amic şi aliat, dér cu tóte că regeĭe (Poloniei) dase în acéstă privinţă ordine Litvanilor, ei fiind prea puţinĭ nu cutezară sĕ le iésă înainte.

Ér în partea *Podoliei,* care se ţine de Polonia, Tătarii nu făcură nicĭ o devastare, ci se retraseră.

„In *Moldova* însĕ, Românii sub conducerea lui Ştefan Voivodul, folosindu-se de locurile lor favorabile, învinseră de trei

---

[4]) *Dlugoss* Hist. Polon. II 1712 p. 418.

[5]) In anul 1468, pe când regele Casimir se afla în Lithvania, *Prelaţii* şi *Baronii Poloniei* trimit un protest regelui Mathia, că dênsul după instigaţiunea lui Bereudeanu, a năvălit ca un inimic asupra Moldovei, pe care a devastat'o cu foc şi a comis nenumĕrate vĕrsărĭ de sânge (*Densuşianu.* Documente privitóre la istoria Românilor Vol. II Partea a 2-a p. 188.)

[6]) In anul 1468 însĕ Mathia făcù pace cu Ştefan Voevodul şi dete castelele *Ciceiu şi Cetatea de baltă* din Transilvania. (*Engel* Geschichte der Moldau und Walachey, II. Bd. Halle, 1804 p. 136. — *Densuşianu.* Documente privitóre la istoria Românilor. Vol. II. p. 179.)

[7]) După *Martini Cromeri* Polonia siue de origine et rebus gestis Polonorum. Ed. Coloniae Agrippinae, 1589 p. 403.

paroch, Brașov 4 cor., D-l Nic. Fizeșianu, preot militar, Brașov 5 cor.

Pentru „Casa Natională“ In loc de felicitări de „Anul nou“ au contribuit pentru „Casa Națională“: Ion C. Panțu, prof. Brașov 2 cor., Dionisie Făgărășianu, prof. Brașov 4 cor., Ion Mețianu, învĕț. Ghimbav 2 cor., Ion Schiopu, paroch Crizbav 2 cor.

Cununii. In diua de 25 Decemvrie st. v. a. c. d-l Dr. Nicolae *Ionescu*, advocat în Caranșebeș și-a serbat cununia în biserica sf. Treimĭ de pe Tocile, Brașov, cu d-șóra Maria V. *Sfetea*, profesóră la preparandia de fete de stat din Clușiŭ. — Adresăm tinerei părechĭ sincerile nóstre felicitărĭ.

— D-șóra Victoria *Joandrea* și d-l Timoteiŭ *Popovici*, anunță cununia lor, ce va avé loc Sâmbătă în 28 Decemvrie v. 1902 la 4 óre d. a. în biserica gr. or. rom. din Sibiiu, suburbiul Iosefin.

Nou diar. Din Timișóra se anunță că pe la mijlocul lui Februarie va apare în acel oraș un diar social-democrat în limba română. Acest diar va purta titlul „*Inainte*“, va apare sub ingrijirea unui comitet în fie-care săptĕmână, ér pentru redacție va fi responsabil un domn cu numele Horacsek (!).

Hoțĭ de cai. In nóptea de 6 spre 7 Ianuarie st. n. locuitorul Nagy Dénes din S.-Sângeorgiu, trezindu-se în lătratul cânilor, eșĭ în curte și vĕdù cum un om îĭ scóte un cal din grajd. Repedindu-se la el, omul l'a trântit la pământ și a început sĕ-l gâtue. La strigătele lui a eșit și soțul tâlharului din grajd, dér s'autredit și căsenii și au început sĕ strige după ajutor. Hoții au fugit. Nagy a recunoscut în ei pe doi țiganĭ din Feldióra, de la carĭ cumpĕrase nu de mult caii.

Predică de concurs. Părintele Romul *Verzea* a celebrat a doua di de Crăciun sf. liturghie la biserica sf. Adormirĭ din Satulung împreună cu parochul d-l Victor *Popea*. Cu acéstă ocasiune păr. R. Verzea a rostit o predică despre „chemarea adevĕratului preot“, care a fost ascultată cu atențiune religiósă de cătră numeroșii credincioșĭ. Se scie, că în curênd se va face alegerea la postul de al doilea paroch, vacant la acéstă biserică și că predica acésta a rostit'o în vederea alegerii, la care și dênsul a candidat. — *Un asistent.*

Execuție mortală. Erĭ diminéță proprietarul Elek Iános din Șandrufalĕu (Odorheiu) a împușcat pe esecutorul Balogh Iosif, care s'a presentat la el sĕ pună sechestru. Esecutorul muri pe loc, ér ucigașul fù arestat.

Un student dispărut. Studentul în drept Mihail Lakatos a plecat în diua de 22 Decemvrie din Budapesta sĕ petrécă sĕrbătorile Crăciunului la părinții sĕi, carĭ locuiesc în Ciuc-Sereda. Bagajul tĕnĕrului a sosit acasă, el însĕ nicĭ până în diua de astădĭ n'a sosit. Se crede, că a devenit victima vr'unui atentat. Poliția cercetéză.

Un „pseudo-rege al României“. In diarele din Viena, găsim amĕnuntele unui curios cas de grandomanie. O calfă de lucrător, Ludwig Klug, originar din România, suferind de alienație mentală, s'a dus în biuroul unui oficiu telegrafic din Viena și a declarat pe un ton misterios, că e „Regele României“. Oficiantului căruia i-a făcut acéstă confidență, i-a ordonat ca telegrafic sĕ céră trimiterea unui detașament de trupe. Funcționarul refusând sĕ-i satisfacă curiósa cerere, nebunul eși în stradă și somă pe un agent polițienesc, ca sĕ aresteze imediat pe oficiantul rebel ordinelor sale. La sfatul polițistului, grandomanul s'a dus în tovărășia celui dintâiŭ, la comisariatul de poliție din cartier, pentru a depune plângere contra funcționarului „obraznic“. Comisarul l'a primit.... cu mult respect și tot atât de respectuos l'a îndreptat, cu o „suită“ de agențĭ la casa de nebunĭ.

In magazinul de încălțăminte I. Sabadeanu *Brașov, Strada Porții* **Nr. 10** care de 34 anĭ se bucură de un *renume bun* și care posede un mare sortiment (alegere) de încălțăminte solidă și modernă, de tóte soiurile pentru domnĭ, dame și copii, de iérnă și de vara, se póte procura încălțămintea cu *prețurĭ reduse, fórte ieftin*, gata precum și după mĕsură. Pentru soliditate garantéză firma.

Crăciunurile Carmen Sylvei.

Diarul „*Wiener Journal*“ din Viena, publică un prea frumos articol trimis de Carmen Sylva, în care poeta Regină povestesce într'o formă mișcătóre și alésă, seratele de Crăciun petrecute în cursul vieței sale de principesă și regină a României.

La cel dintâiŭ Crăciun prințul Carol a plâns gândindu-se la mama sa depărtată și la scumpii sĕi morțĭ, ér Carmen Sylva a aprins luminările unui mic pom de Crăciun, punênd sub el un légăn în miniatură.

„Al doilea Crăciun a fost amărît de crisele ministeriale ce se produseseră. Voiam atuncĭ sĕ plecăm, însĕ ne-am mângâiat în urmă.

„La al patrulea Crăciun am revĕdut patria mea la (Neu-Wied) cu copila mea adorată și de toțĭ iubită.

„A urmat apoi un Crăciun trist, fără pom. Am scris cincĭ poesii în vreme ce bărbatul meu lucra.

„Eram mâhnită de teribila siguranță că n'o sĕ mai am alțĭ copii. Am revĕdut în urmă pomul de Crăciun în patrie.

„La întórcerea mea în România am luat parte emoționată la Crăciunul nepoților mei.

„Acum sunt în vêrstă de aprópe 60 de anĭ, liniștea și pacea au intrat în sufletul meu.

„Mĕ gândesc numai la alții; acésta e bucuria mea“.

Carmen Sylva descrie apoi frumósa și simpatica personalitate a regelui Carol, care e un adevĕrat altruist, un adevĕrat erou, bun.

Carmen Sylva conchide cu un cuvênt poetic dicênd:

„Aștept cu speranță și mulțumire ultimul meu Crăciun. Nu înțeleg cum se póte dice, că viéța e prea scurtă“.

Adunarea generală

a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“

Deși sătean, urmăresc cu deosebit interes lucrările îndeplinite de aședămintele nóstre, întemeiate pentru luminarea poporului nostru. Intre aceste aședăminte reuniunea agricolă sibiană, după a mea părere umblă pe căile cele mai potrivite. Ea face în modul cel mai înțelept diagnosa neajunsurilor nóstre și leacul aplicat lucru firesc fiind aplicat la timp și cu cunoscință de causă, aduce cu o di mai curênd séu mai târdiu îmbunătățirea dorită.

E mare comitatul nostru, dér pentru cărmacii reuniunii agricole, carĭ ne au pe toțĭ sub aripele lor, acéstă estindere a comitatului dispare, căcĭ ei nu cunosc obstacole neînvingibile, pe ei în pornirile lor bune nu'i împedecă nicĭ plóie, nicĭ ninsóre, nicĭ crivĕț și nicĭ depărtare. Astfel sĕ esplică căldura și dragostea ce poporul li-o nutresce, de aicĭ resultatele folositóre și dăinuitóre ale lucrărilor lor.

Aceste sciute nu pot sĕ nu relevez obștei nóstre lucrările sĕvîrșite de conducĕtorii reuniunii agricole Duminecă în 28 Decemvrie c. în comuna mea *Bungard*, unde s'a ținut a 14-a adunare generală, în care comitetul și-a dat sémă de ceea-ce a sĕvîrșit în 1901.

Din acest prilegiu a sosit în mijlocul nostru presidentul reuniunii d-l Dim. *Comșa* și secretarul ei d-l Victor *Tordășianu* însoțiți de domnii Ieronim *Preda* și Ioan *Silaghi*, funcționarĭ consistorialĭ.

La adunare, spre lauda consătenilor mei fie dis, au participat tot ce bun se găsesce în Bungard, încât sala nouei nóstre școle era ticsită.

După serviciul divin la care au asistat și óspeții noștri, anume la órele 11 a. m. presidentul D. *Comșa* prin un discurs rostit la înțelesul tuturora deschide adunarea și dă cuvêntul secretarului V. Tordășianu, care schițéză lucrările sĕvîrșite de comitet în 1901.

Din spusele d-lui secretar am constatat, că comitetul în anul trecut s'a presentat — neamintind de comuna Aciliu, în care s'a ținut adunarea generală trecută — în 3 comune din trei marginĭ ale comitatului la întrunirĭ agricole, anume la *Loman* din părțile Sebeșului săsesc, la *Sebeșul de jos* din părțile Avrigului și în *Ticindeal* din părțile Nocrichului; într'o comună: *Ilimbav* (cerc. Nocrich) la esposiția de vite, în comuna *Apoldul român* (cerc. Mercurii) la plantare de pomĭ, în comuna *Săsciori* (cerc. S.-Sebeș) la cursul de altoit pomĭ și în *Săliște*, din cercul cu același nume, la preparativele pentru întemeierea școlei economice practice.

Așadér locuitorii din 7 comune au avut fericirea de a primi representanți de ai Reuniunii în mijlocul lor, la care mai adăogând numĕrul óspeților din alte comune, carĭ au ținut sĕ asiste și ei la lucrările Reuniunii, afla-vom că într'un singur an multe decĭ de comune primesc sfaturĭ și învĕțăturĭ de la cărmacii Reuniunii.

O vițea de rassa curată „Pinzgau“, s'a dăruit membrului Ioan *Cloaje* din Boița; 2 oi rassa „Frinlandesă“ au primit membrii Ioan și Iacob *Beu* din Apoldul-român. 23 mii pădurețĭ (merĭ, perĭ, prunĭ, gutui, cireșĭ caise) s'au împărțit în 37 comune; între membrii din 34 comune s'au împărțit seminte de trifoiu, luțernă, napĭ și de cânepă italiană; 4 membrii au fost dăruițĭ cu găinĭ soiu „Plaomouthsocker“; 10 tovărășii agricole și 10 însoțirĭ de credit sătești sistem Reiffeisen în tot atâtea localitățĭ au fost ocrotite de Reuniune, 4 comune s'au folosit în mod gratuit de mașina de sĕmĕnat și de grapa de mușchĭ a Reuniunii. ér lucrările comitetului în unire cu zelosul protopretor P. *Draghits* pentru întemeiarea școlei economice din Săliște — vor fi rĕsplătite de binecuvêntarea contimporanilor și a urmașilor noștri.

M'așĭ estinde prea departe amintind numai în trĕcăt multele și feluritele lucrărĭ sĕvîrșite de Reuniune în 1901.

Raportul astfel schițat adunarea l'a luat la cunoscință, ér în scopul censurării rațiociniilor pro 1901 a instituit o comisiune consistătóre din membrii Toma *Ciora* epitrop, Ioan *Modran*, învĕțător și Ieronim *Preda* funcț. consist. care după censurare prin referentul Preda raportéză, că rațiociniile s'au găsit în deplină regulă și propune, ér adunarea votéză, absolutoriul pro 1901 și primesce și proiectul de budget pro 1903.

La locul devenit vacant prin mórtea bunului și înțeleptului econom George *Bordea* se aclaméză membru în comitetul central d-l Toma *Ciora* proprietar în Bungard, care pe basa cunoscințelor și înțelepciunii sale, se numĕră între primii fruntașĭ ai comunei, fiind de peste 20 anĭ epitrop al bisericei.

După tóte acestea presidentul Reuniunii d-l D. *Comșa* ține o conferență instructivă despre cultura pământului după comasare. E de notat, că făcêndu-se la noi comasarea și primindu-se numai a. tr. tablele de pâmênt, discursul d-lui Comșa a fost cât se póte de bine venit și urmărit cu atențiunea cuvenită. Bungărdenii noștri siliți vor fi acum de nouĕle împrejurărĭ create de comasare, de a o rupe cu trecutul, de a ne gândi la o cultură mai rentabilă a pământului. Nicĭ că se póte închipui, că în toiul discuțiunii s'ar fi trecut cu vederea cestiunea capitală pentru Bungard: *cultura crastaveților*, acest articol de comerciu atât de căutat în piața Sibiiului. Bungărdenii odinióră vestițĭ cărăușĭ, lipsițĭ de acest isvor de câștig prin venirea drumului de fier, s'au pus din răsputerĭ pe cultura crastaveților, de care lucru natural nu se pot debarasa. Drept ce li-s'a recomandat sĕ se pună pe cultura timpurie a crastaveților, pe când ei au preț și abandonarea concurenții, ce s'o fac unii altora în têrgurĭ și mai presus de tóte aflarea mijlócelor, carĭ aplicate acest ram de economie sĕ se bucure și el de o rentabilitate mai mare.

Ne găsiam pe la órele 4 d. a. va sĕ dică bine pe înserate, când d-l președent mulțămind pentru buna primire și pacínica conlucrare, declară adunarea generală de încheiată. Parochul nostru veteranul Teodor *Necșa* cu pletele albe, dér cu inimă tînĕră mulțumesce óspeților sosițĭ pentru onórea dată Bungardului și asemănând pe representanții Reuniunei agricole cu stéua, ce s'a arĕtat Magilor de la rĕsărit spre a-i conduce la Mântuitorul lumeĭ — le doresce, ca multă vreme sĕ strălucéscă și sĕ povățuéscă pe muncitorul român pe căile cele bune și folositóre.

La bogata masă întinsă în casele harnicului învĕțător Ioan Modran, — veselitu-ne-am după cum se cuvine după o obosélă de aprópe o jumĕtate de di.

Rap.

Pom de Crăciun în Șimleul-Silvaniei.

Șimleul-Silvaniei, 24 Dec. v.

In 22 Dec. v. (Ian. 4) Duminecă după biserică, s'a ținut—din causă, că d-na presidentă *Maria Cosma* trebuia sĕ plece de acasă — sĕrbătórea pomului de Crăciun a elevelor *școlei „Reuniunei femeilor române sĕlăgiene“* și a elevilor *școlei gr. cat. române* din loc, în școla gr. cat.

A fost de fațâ tótă inteligența din loc și un numĕr mare de popor.

Festivitatea s'a început cu sfințirea pomului prin parochul local, vicariul epis-

---

orĭ pe Tătarĭ, carĭ apoi se retraseră perdênd acolo pe fiul ducelui. Pe acesta prindêndu-l Românii, tatăl sĕuĭ trimise o legațiune la Ștefan Voivodul, *cerêndu-l cu amenințărĭ*. Insĕ Stefan dete ordin, ca în fața celor 100 de solĭ, sĕ despice pe fiul ducelui Maniac, apoi trase în țépă pe toțĭ solii, lăsând numai pe unul singur în viéță, cu nasul și urechile tăiate, pe care îl trimise înapoi, ca sĕ ducă scire lui Maniac despre cele petrecute“.

Despre acest rĕsboiu scrie cronicarul român *Grigore Ureche*: „Venit'au mulțime de óste tătăréscă și au întrat în țéră sĕ prade în anul 6978 (1470. La Engel 1468.) Ĕră Ștefan Vodă, prindênd de veste, le-au eșit înainte la o *dumbravă* ce se chiamă la *Lipinți*, aprópe de Nistru; și s'au lovit cu óstea sa, August 20; și dând rĕsboiŭ vitejesce, i-au risipit, și multă mórte și perire a făcut într'ênșii, și pe mulțĭ i-au prins vii și le luà tot plĕnul.... Décă s'au întors Ștefan Vodă de la acel rĕsboiu cu isbânda ce au făcut, de au bătut pe acei Tătarĭ, spre lauda aceea au mulțumit lui Dumnedeu și au sfințit mănăstirea *Putna*, care era zidită de dênsul, Septemvrie în 3, spre lauda prea curatei fecióreĭ Mariei, Maicei Domnului nostru Isus Christos“ [*])

(Va urma.)

Simțĕmênt de tómnă.

(După *Lenau*).

E tómnă și fagetul se 'nroșesce
Precum câte-un bolnav mai arde 'n fațâ
Prin ultimele dile din viéță.
— Vederea ăstor trandafirĭ mâhnesce.

Cu murmur lin vâlceaua se cobóră,
Trec undele domol, cum calcă soții
Pe lâng' un prieten, care 'n cesul morții
Viséză pentru cea din urmă óră.

Pribégul trist un prietin întêlnesce
Pe aicĭ...... e melancolica natură,
Cu 'ntrégă sufletésca luĭ tortură
Cuprins în jalea ei îl socotesce.

[*]) *Kogălniceanu*, Cronicele Românieĭ Tom. I. p. 156—157.

Peisaj holandes.

(Dupâ *Lenau*.)

Ostenite curg p'aicea
Văile, nicĭ vênt nu bate;
Biruite de rĕcóre
Cad átâtea foĭ uscate.

Ciorĭ plutesc încet, greóie,
Morile de vênt departe
Nu mai pot mișca din aripĭ. —
— Lene, somn e 'n orĭ-ce parte!

Vara s'a mutat airea. —
— O colibă stă 'nfundată
Colo 'n gluga ei de paie
De rĕcóre 'nfiorată.

Lângă oi ciobanul zace,
Ér natura..... de bĕtrână
Și de mult ce-a curs la negurĭ,
Moțăe cu fusu 'n mână.

I. Prișcu.

copesc. După sfințire au cântat— instruite și conduse de directorul școlei Gavril Trifu — elevele școlei „R. F. R. S.“ un duet, „Rugăciunea“, și o colindă pe trei vocĭ din caietul de cântece întocmite și alese admirabil pentru școlele poporale, de T. Popoviciŭ din Sibiiu, și s'au cântat cu o precisiune și armonie, care au stors admirațiunea întregului public asistent, causându-i mare bucurie și plăcere; dup'aceea elevii școlei gr. cat. au cântat o colindă.

După acésta a urmat împărțirea vestmintelor, călțunilor, maramelor și altor obiecte de prima necesitate pentru elevii și elevele sĕrace ale școlei, pentru învĕțăceii de meseriașĭ și studențĭ lipsițĭ din școlele și gimnasiul din loc, apoi darurĭ în obiecte de școlă și de plăcere la toțĭ elevii și elevele. Bucuria tineretului școlelor a fost mare, dér și mai mare a fost bucuria d-nei presidente a „R. F. R. S.“, și a celorlalte dómne, cu a cărora conlucrare, adunare de banĭ, cusut de vestminte și împodobirea pomului de Crăciun etc. — s'a făcut și se face în tot anul acest frumos lucru de adevĕrata creștinéscă iubire de ómenĭ.

Étă o bucurie mare și alinarea după putință a suferințelor celor nevinovațĭ produsă cu puține jertfe materiale și ostenélă din partea celor mai bine situațĭ, care s'ar puté pregăti cu cevașĭ bunăvoință în tóte orașele și satele locuite de Românĭ școlarilor lipsițĭ, ridicând veselia sĕrbătórei nascerei lui Christos și alipind în dragoste pe cel sĕrac de cel bogat.

Băncile populare în România.

Băncile populare din România au luat în puținĭ anĭ un avĕnt enorm. Inainte cu trei anĭ existau circa 300 cu un capital social de ceva-peste 2 milióne francĭ, ér astădĭ există circa 700 cu un capital social de rotund $4^{1}/_{2}$ milióne francĭ. Băncile s'au desvoltat până acum, fără ajutor legal din partea statului și fără ca sĕ aibă calitatea de persóne morale. Astădĭ domnesce în cercurile oficiale ale României un curent pronunțat social-politic în favorul întaririi economice și culturale a poporațiunii rurale. Corpurilor legiuitóre au fost presentat și un proiect de lege privitor la băncile rurale, carĭ sunt organisate de-ocamdată după sistemul Schultze Delitsch, neexistând o lege de privilegiare a însoțirilor Raiffeisiană, ca sp. p. în Austria, Germania, Italia etc. etc.

Cunoscute sunt cuvintele Regelui din mesagiul de tron, privitore la băncile populare.

Unul dintre cei mai competențĭ intru a face propunerĭ privitóre la promovarea și organisarea temenică în scopul înființării și susținerii băncilor sătescĭ, este delegatul ministerului, din a cărui raport anual reproducem propunerile făcute de d-sa după esperiența personală și după schimbul de vederĭ cu cei mai mulțĭ dintre conducĕtorii băncilor sătescĭ. In raport se dice:

Recunóscerea băncilor populare de persóne iuridice e cel dintâiu lucru, ce se cere de la viitórea lege, căcĭ numai așa aceste instituțiunĭ, — avênd dreptul sĕ stea în justiție, — vor puté sĕ-șĭ esercite în mod util drepturile lor; numai în chipul acesta băncile rurale vor puté sĕ devie în mod efectiv focare culturale morale, putênd sĕ priméscă legate, donațiunĭ etc.

Sĕ se lase ca și în trecut administrația băncilor populare în grija membrilor lor; un amestec prea pronunțat al statului ar jignì pe conducĕtorii și pe membrii acestor aședăminte.

Sĕ se foloséscă ca și până acum învĕțătorii și preoții în conducerea băncilor populare, de óre-ce băncile nóstre sătescĭ sunt resultatul încrederii pe care sătenii au arătat'o în cuvêntul acestor apostolĭ ai culturei țĕrănimii nóstre.

Ceea-ce e absolut și imediat necesar pentru bunul mers al băncilor populare, e un control cât se póte în de-aprópe. Revisorii școlarĭ, protopopii, administratorii financiarĭ etc., sĕ aibă datoriile lor și sarcina rĕspundĕtóre de a inspecta băncile populare din județele lor. Pe lângă acestea ministerul de finanțe, sub a cărui autoritate probabil vor trece băncile populare, ar fi bine sĕ însărcineze de-ocamdată 2 persóne anume cu controlul băncilor populare din țéră. Aceste persóne sĕ aibă și sarcina sĕ dea lămuririle necesare în materie de contabilitate conducĕtorilor bancelor sătescĭ.

Esecutarea incasării capitalurilor de la debitorii rĕi platnicĭ sĕ se facă fără multe formalitățĭ, în tocmai cum a fost cu creditele agricole; acésta e ca o condițiune indispensabilă pentru siguranța avutului băncilor, și o mĕsură de desciplină și de educațiune pentru sătenii noștri.

Permiterea împrumutului pe amanete cu disposițiunile ce înconjură adĭ împrumuturile de la creditele agricole, ar înlesnì mult sătenilor noștri putința de împrumuturĭ, fără a avé nevoie de garanții, între carĭ mulțĭ nu-șĭ dau desinteresațĭ semnătura lor garantatóre. Ar fi bine a nu se acorda împrumuturĭ sătenilor lovițĭ de vr'o pedépsă, de vr'un viț, celor necinstițĭ, celor leneșĭ, etc., acésta ca un scop moral.

Simplificarea formalităților pentru înființarea și conducerea băncilor populare, ar fi unul din cele mai însemnuate ajutóre, ce s'ar puté aduce acestor aședăminte.

In interesul ordinei mersului general al acestor instituțiunĭ, e bine ca anul social al tuturor băncilor rurale din România sĕ încépă în acelașĭ timp; 1 Ianuarie ar fi data cea mai potrivită, de óre-ce mai mulțĭ dintre conducĕtorii băncilor sunt învĕțătorĭ și au vacanța în acest timp, și apoi, fiind vreme de érnă și multe sĕrbătorĭ, toțĭ sătenii sunt pe la căminele lor, etc. etc.

Un ajutor neprețuit s'ar puté aduce băncilor sătescĭ din țéră, prin înființarea unei băncĭ populare centrale, care pe de-o parte sĕ priméscă spre fructificare numerarul ce s'ar stringe din când în când în sume marĭ în unele băncĭ sătescĭ și nu s'ar puté plasa în împrumuturĭ, ér pe de alta sĕ împrumute cu anumite capitalurĭ acele băncĭ populare, carĭ vor avé nevoie.

Banca populară centrală ar puté fi ajutată la început de stat cu o anumită sumă de banĭ, care s'ar puté lua de la creditul agricol, prin desființarea lui, și pe care banĭ și i-ar putea retrage treptat și cu vremea, rĕmânênd mai târdiu ca băncile populare sĕ se ajute singure ele prin propriul lor capital și prin oficiul băncei centrale.

In sfîrșit: viitórea lege sĕ dea tóte înlesnirile pentru putința întemeierii, de-ocamdată cu capitalul unei băncĭ populare, și pentru transformarea lor completă mai târdiu în cooperative de consum, cooperative comerciale etc. aședăminte economice viitóre, către carĭ trebue sĕ tindă sforțarea nóstră, pentru-ca România sĕ pótă ține piept în rĕsboiul economic general, ce se încinge din ce în ce mai înverșunat.

România face decĭ pașii cei mai sigurĭ către o organisare economică solidă. Inceputurile ca în tot locul, reclamă multă seriositate de muncă, răbdare și abnegațiune.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 9 Ianuarie. Dumineca se va subscrie de miniștri-presidențĭ Szell și Koerber pactul definitiv stabilit. Spre scopul acesta Koerber va veni la Budapesta. Sĕptĕmâna viitóre se va puté presenta proiectele pactului ambelor parlamente.

Concurs.

Comitetul central al „Reuniunei învĕțătorilor românĭ gr. cat. din jurul Gherlei“ publică concurs la elaborarea următórei teme „Agendele învĕțătorului, ca factor cultural în comuna sa“. Premiul 20 coróne. Operatele sunt a-se trimite aceluiașĭ comitet până în Dumineca Tomei.

Pot concura numai membrii acestei reuniunĭ.

Gherla, la 24 Decemvrie st. n. 1902.

Pentru comitet:

Alexandru Bene, canonic-președinte

Iosif Demian, profesor-secretar.

Literatură.

A apărut: „**Amvonul bisericei gr. or. române**“. Tomul I predicĭ: *pentru tote Dumineciile de peste an*, care se estinde pe *30 cóle* de tipar octav mare.

Pe lângă aceea, că se presentă elegant, fiind tipărit cu litere nouĕ, mai are și fie-care predică câte un clișeu, icónă sfântă.

Predicele cuprind citațiunĭ și pilde bogate din *Sf. Scriptură*, *Sf. Părințĭ*, *istoria clasică a anticității*, precum și din *istoria nóstră națională*.

Eșind opul mult mai voluminos de cât cum s'a credut, prețul lui se urcă la *3 coróne*.

Pentru spedarea mai cu înlesnire a opului P. T. abonențĭ sunt rugațĭ a trimite prețul cărții adăugând și 30 banĭ pentru francare.

Opul se póte procura de la autorul *I. Nicorescu*, preot, prof. de rituale în Arad str. Révay nr. 10.

Representații, concerte și petrecerĭ.

Reuniunea femeilor rom. cat. din Brașov va da la 1 Februarie st. n. 1903 un bal mascat în Reduta orășenéscă. Taxa de întrare: de persónă 3 cor., bilet de galerie 5 cor. Inceputul la $8^{1}/_{2}$ séra.

*

Corul bisericei gr. orientale române din Brașovul-vechiu învită la representațiunea musicală-teatrală împreunată cu dans ce se va ține Lunĭ în 6 Ianuarie v. (19 Ianuarie n.) 1903 (Diua de Bobotéză) în sala hotelului „Orient“ nr. 1 din loc. Inceputul la 7 óre séra. Corurile se dirigéză de d-nul Nic. Oancea jun. Venitul curat este destinat pentru „Școla română greco-or.“ a bisericei Sfintei Adormirĭ din Brașovul vechiŭ. Prețul de întrare: de persónă 1 corónă; de familie (3 persóne) 2 coróne 40 filerĭ; pentru studențĭ, 80 filerĭ. Contribuirĭ și oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Program: 1. Musică. 2 Imn „La mormêntul lui Andreiŭ Șaguna“, cor mixt de * * *. 3. „Peneș Curcanul“, de Vasilie Alexandri, predată de d-nul Constantin Cârstea. 4. „Colo'n sus“, colindă de Timoteiu Popovicĭ. 5. „Rugăciunea din urmă“, de G. Coșbuc, predată de d-nul Constantin Voicu. 6. „Horă“, cor micst de C. M. Cordoneanu. 7. „Ion la Featru“, de Teodor Speranță, predată de d-nul Ioan Onea. 8. „Un leu și un zlot“, comedie într'un act de D. R. Rosetti. Rolurile le vor avé d-nii C. Voicu, D. Jaliu, I. Aldea, N. Sêrbu și d-șórele M. Jianu, M. Russu, M. Moldovan.

*

Inteligința rom. din distr. protopopesc gr. cat al Almașului învită la petrecerea cu dans împreunată cu representație musicalo-teatrală-declamatorică, ce se va arangia cu concursul învĕțătorilor gr. cat. districtualĭ în diua de 14 Ianuarie 1903 st. n. în sala „Școlei gr. cat din parochia Bucium (Vármező)“. Inceputul la 7 óre séra. Prețul de întrare la petrecere și producțiunĭ pentru inteligență, de persónă 1 cor. 60 fil., și de familie 3 coróne, ér pentru popor de persónă 40 fileri. Venitul curat e destinat pentru „Masa studenților sĕracĭ din Blașiŭ“. Contribuirile se primesc cu mulțămită și se vor publica. Ofertele marinimóse sunt a se adresa Prea On. D-n Vasiliu D. Pop, protopop gr. cat. în Meseș St. Georgiu, posta Vármező.

*

Tinerimea română din Bistrița învită la petrecerea, ce se va arangia în preséra Anului-Nou (13 Ianuarie st. n. 1903) în sala cea mare dela otelul „Regele Ungariei“ din Bistrița, cu ordinea următóre: I. Înainte de medul nopții: Concert; II. Salutul Anului-Nou la órele 12 din nópte; III. Dans. Inceputul precis la 8 óre séra. In intervale va cânta musica. Prețul întrării: de persónă 1 corónă. Venitul curat sĕ destinéză pentru înființânda reuniune de femei în Bistrița. Contribuirile se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Programa: 1. a) Th. Balmez „In ...nițĭ es...e raiul“, b) T. Georgescu „Rodica“, solo de voce esec. de d-șóra Veturia P...ranu cu acomp. la pian de d-șóra Emilia Cuteanu. 2. V. Alexandri „Mama Anghelușa“, monolog, predat de d-șóra Elena Domide. 3. G. Dinicu „Buciumul Carpaților“, poutpourriu național, esecutat la pian de d-șóra Emilia Cuteanu. 4. G. Coșbuc „La oglindă“ monolog, predat de d-șóra Viorica Pop. 5. a) R. van Saanen „Doina codrului“, b) I. Mureșianu „Ciobanul din Ardeal“, solo de voce esec. de d-l Dr. Iulian Pop cu acomp la pian de d-șóra Veturia Petranu. 6. Mazas: Duet de violină, esecutat de d-niĭ Leonida Domide și Aurel Iuga. 7. Salutul Anului-Nou. Dans.

*

Societatea română de cântărĭ și musică în Caransebeș aranjază în presara de „Sân-Văsiĭ“ 31 Decemvrie 1902 st. v. un Concert. Membriĭ societățiĭ au întrare gratuită; pentru nemembriĭ, de persónă 1 cor., de familie 2 cor. 40 banĭ. Inceputul la 8 óre séra.

Programa: 1. Adam: Ouvertură la opera „Si j'étais roi“, orchestră francesă. 2. Vidu: „Rĕsunetul Ardélului“, cor mixt. 3. Adam: „Junimea parisiană“, cor mixt. 4. Musicescu: „Fiiĭ României“, cor mixt. 5. Donizetti: Arie mare din opera „Lucrezia Borgia“, cântată de d-na Lucia Barbu, cu acompaniament de pian. 6. Petrella: „Têrgul din Pompei“, din opera „Jone“, cor mixt cu acompaniament de pian și de orchestră. Joc.

*

Din prilegiul adunării generale a despĕrțĕmêntului „Alba-Iulia“ al „Asociațiunii“ s'a dat la 9 Ianuarie st. n. (a 3-a di de Crăciun) 1903 o representație teatrală împreunată cu dans în ospătéria din Chișfalău. Inceputul la 6 óre séra. Venitul curat este destinat școlei gr. cat. din loc. Prețul de întrare de persónă 60 fil. S'a representat piesa „Trei Doctorĭ“, comedie localisată de Virginia Vlaicu. Rolurile le-au avut: d-l Virgiliu Radeșiu, d-șóra Victoria Dumitreanu, d-șóra Veturia Radesiu, d-l Ioan Pop, d-l Aureliu Pop, d-l Nechifor Borza, d-l Liviu Dumitreanu, d-șóra Valeria Miclea. Urmà apoi dans.

*

„Asociațiunea națională aradană pentru cultura poporului român“ — secția meseriașilor, aranjază o representație teatrală și concert cu joc în sala „Casei Naționale“, în séra de anul nou (1/14 Ianuarie 1903) cu începutul la 8 óre precis. Prețul de întrare loc I 2 cor.; loc II 1.20 cor.; loc III 80 banĭ. Venitul curat e destinat pentru învĕțăceii meseriașĭ lipsițĭ de mijlóce.

Programa: 1) „Nóptea de sfântul George“, vodevil în 2 acte, de Teochar Alexi, musica: de Nicolae Stefu. 2) „Étă diua triumfală“ cor mixt, de V. Humpel. 3) „Cea din urmă nópte“ cor mixt, de G. Musicescu. 4) „Mai am un singur dor“, de Eminescu; duet cântat de d-șórele S. Boșneac și A. Niga. 5) „Dis'a badea“ cor mixt de Musicescu. 6) „Drapelul“ cor mixt, de A. Soloveanu.

*

Scirea adusă în Nr. 281 al fóiei nóstre (nr. de Dumineca trecută 51) în care se vorbesce despre o *petrecere în Turcheș* aranjată de „tinerimea română studiósă din Săcele“ și care ni-s'a trimis prin postă și fu publicată în presupunerea, că acea petrecere are sĕ fie un fel de serată glumeță,—se desminte. Un tînĕr din Turcheș ne asigură, că nu s'a ținut acolo o ast-fel de petrecere. Născocirea acestei scirĭ e numai o glumă rea, ce a făcut'o trimițĕtorul ei, a căruia purtare nu-o putem îndestul înfiera. Sperăm, că vom reuși a descoperi adevĕratul nume al acestui coconaș și a-l demasca în public, ca sĕ se statueze un esemplu.

Mulțămită publică.

Subscrisul birou al Reuniunei femeilor române din loc îșĭ împlinesce plăcuta datorie, de a esprima adênc simțita mulțămită a Reuniunei Onor. Domne Susana D. Eremia, din Epureni în România, care a binevoit a dărui suma de 60 lei în amintirea neuitatei sale fiice Eugenia pentru procurarea de haine orfanelor din Orfelinatul Reuniunei.

Brașov, 23 Decemvrie 1902.

Agnes Dușoiu, președintă.

Lazar Nastasi, secretar.

*

Senatul școlei gr. cat. din Șireag aduce mulțămită cuvenită Onoratului comitet al despĕrțĕmêntului Deșiŭ pentru ajutorul de 20 coróne, trimis prin domnul Dr. Liviu Micșa advocat ca secretarul despărțĕmêntului al XVII-lea din Deșiŭ, școlei nóstre sĕrace spre scopul augmentărei bibliotecei poporale despre care dăm sémă prin acésta. — Senatul școlei gr. cat., prin *Petru Mureșan-Sîreganul*, colectant. Șireag, în 18 Decemvrie 1902.

*

Cu ocasiunea seratei literare arangiată de societatea „Petru Maior“ în memoria marelui Andreiu baron de Şaguna, la 13 Decemvrie st. n. 1902, oferte benevole au incurs de la următorii domnĭ: Familia Mocsonyi 100 cor., George Serb, deputat 100 cor., Iuliu Puşcariu, jude de trib. 30 cor., Victor Cuciurano, consul rom. 10 cor., Sofia Babeş 20 cor., Dr. Emil Babeş 10 cor., Dr. Titus Babeş 10 cor., Leonida Sidu 10 cor., Iosif Pop jude de curie 10 cor., Dr. Boiu 10 cor., Dr. George Bilaşcu 10 cor., Ghenadie Bogoeviciu 10 cor., Mesaroş, inginer 5 cor., Dr. Iuliu Coste 4 cor., Dr. Emil Dan 2 cor, Iuliu Moldovan 5 cor., Constantin Sotir 2 cor., Dimitrie Birouţiu 2 cor., Dr. Iosif Siegescu 2 cor., Octavian Teslovanu 2 cor., Constantin Popescu 2 cor.. George Grecescu 1 cor., Aurel Cristea 1 cor., Budapesta. Nicolae Popea, episcop 20 cor., Mihail Veliciu, Chişineu 10 cor.. Nicolae Zigre, Oradea mare 10 cor., Nicolae Garoi, Zërnescĭ 10 cor., Ioan Petric, Braşov 6 cor, Dr. Athanasie Marienescu Sibiiu 4 cor., Ofelia Dr. Hubian, Cacova 4 coróne. Suma 412.

Comitetul societăţii „Petru Maior“ îşĭ ţine de datorie a mulţămi şi pe acéstă cale On. Domnĭ donatorĭ.

Budapesta, la 4 Ianuarie 1903 st. n.

Pentru Comitet:

Ioan Garoiu,
preşedinte

George Zăria, controlor. *Filip Emil Mihaiu* cassar.

Educaţiunea în şcólă.

Stat'am la gândurĭ, déca pot se dau acest titlu articolului de faţă.

S'au scris atâtea articole despre educaţiunea în şcólă, încât mĕ tem că tótă lumea s'a lehămetuit de a mai ceti asemenea articole, căcĭ se scie, că şi de mâncarea cea mai bună te saturĭ de la o vreme.

Nu numai erupţiunile vulcanice sunt periculóse, cred că periculóse trebue se fie orĭ ce fel de erupţiunĭ. Periculóse cred că ar fi chiar nisce erupţiunĭ de aur. Ce ar deveni societatea nóstră actuală, adecă ce ar deveni lumea, societatea de astădĭ, când un vulcan ar începe a vĕrsa o mare de aur? S'ar îmbogăţi bieţii sĕracĭ, ar dice cine-va, pe când din contră vor sĕrăci bogaţii, căcĭ bogăţia lor, băgată în aur, şĭ ar pierde déca nu tótă, cel puţin cea mai mare parte din valóre. Că acéstă erupţiune n'ar fi periculósă pentru tótă lumea, se póte, dér şi erupţiunile vulcanice nu sunt periculóse decât pentru locurile unde se produc.

Mĕ gândesc la erupţiunile pedagogice, carĭ s'au produs la noi. Curentul acestei erupţiunĭ a fost aşa de impetuos, încât lava lui, deşi cuprindea în ea şi material folositor a orbit şi asurdit lumea; orĭ cel puţin a speriat'o. Acéstă erupţiune unora le-au încurcat tóte ideile, carĭ le mai aveau, ér pe alţii i au desesperat, i-au umplut de frică şi de gróză. E astădĭ lume, care când aude vorbindu-se de pedagogie, fuge ca de ciumă.

Sĕ venim însĕ la educaţiunea în şcólă.

Educaţiunea se deosebesce de instrucţiune. Póte cine-va sĕ fie om instruit şi cu tóte acestea sĕ fie lipsit de educaţiune Póte cine va se fie om invĕţat şi cu tóte acestea în purtarea lui sĕ fie mojic, sĕ fie hursuz.

Instrucţiunea privesce luminarea minţii, invĕţătura minţii, îmbogăţirea minţii cu cunoscinţĭ folositóre.

Educaţiunea privesce purtarea omului faţă de alţii şi faţă de el.

Un om déca ar trăi într'o societate de animale, unele mai sĕlbatice, altele mai blânde, negreşit că ar trebui ca orĭ în cotro se va întórce sĕ aibă grija lor. Orĭ ar trebui ca de unele sĕ se păzéscă sĕ nu-l atace ele; ér de altele ar trebui sĕ se feréscă sĕ nu le atace el, ca nu cum-va sĕ le întărîte asupra lui.

Şi déca omul trăesce într'o societate de ómenĭ, credeţĭ óre, că el e liber sĕ se pórte cu semenii lui aşa cum i o veni îndemână, fără nicĭ o grijă, fără nicĭ o consideraţiune?! Credĭ tu, că eştĭ liber sĕ calcĭ pe picior pe cine ţi-o veni îndemână? Credĭ, că poţĭ sĕ fii rapace, fără rĕsplată? Sĕ fi violent? Sĕ fi hursuz, nebăgător de sémă? Te înşelĭ.

Orĭ unde vei fi, trebue sĕ porţĭ grije de ómenii de prin prejurul tĕu, sĕ porţĭ grije de cei-ce vin după tine, sĕ porţĭ grije de cei-ce merg înaintea ta.

Trebue sĕ fi cuviincios cu acei între carĭ te găsescĭ. Nu te uita, că odată ai făcut o necuviinţă cât de mică şi a trecut nebăgată în sémă. Te înşelĭ, n'a fost nebăgată în sémă, a fost vĕdută cu siguranţă, dér nu ţi-au dis nimenĭ nimic, pentru-că cei-lalţĭ au fost politicoşĭ. Cine scie însĕ în ce împrejurare costisitóre, necuviinţa ta va scóte capul la ivélă şi cine scie déca nu cum-va atuncĭ te va costa mai mult decât te-ar fi costat o observaţiune pe care ţi-ar fi făcut-o cine-va dintre cei carĭ ţi s'au părut ţie, că nu te-au băgat în sémă.

Trebue sĕ fi cuviincios cu acei carĭ vor veni după tine. Ţine minte, că nimenea nu e dator sĕ-ţĭ măture gunoiul tĕu. Şi sĕ nu credĭ, că déca ţi-a mers odată, îţĭ va merge tot-deuna. Cine scie, în cel mai bun cas, în ce împrejurărĭ costisitóre vei fi acusat de neglijenţă. O mică datorie, care te-ai făcut că ai uitat'o şi n'ai plătit'o, sĕ nu credĭ, că a fost uitată şi de bunul, îngăduitorul şi chiar — după părerea ta — uitucul tĕu creditor.

Trebue sĕ fi cuviincios cu cei-ce merg înaintea ta. Nu te uita, că odată ai călcat pe picior pe cel ce-ţĭ mergea înainte şi el nu ţi-a dis nimic. Nu lua omului vorba din gură; lasă-l sĕ-şĭ isprăvéscă vorba şi apoi vino la rĕnd.

In sfîrşit, în tóte împrejurările bagă de sémă ce facĭ, cu cine eştĭ şi ce vorbescĭ.

Proverbele populare sunt pline de asemenea învĕţăturĭ.

Nu insistăm mai mult asupra lucrurilor pe carĭ trebue sĕ le facă, pentru-că ar trebui sĕ lungim prea mult vorba, fără ca sĕ le putem isprăvi, deóre-ce sunt aşa de multe că nu le póte prevedé nimenĭ; şi pe de altă parte nicĭ nu e de folos sĕ facem isvóde lungĭ pentru-că folositor e ca omul singur sĕ le observe, sĕ nu le ia de a gata de la alţii.

Aicĭ tocmai e greşéla şcólelor nóstre.

Dascălii noştri îşĭ închipuesc, că sunt datorĭ sĕ-i înveţe pe şcolarĭ tóte: ce trebue sĕ facă şi ce nu trebue sĕ facă In educaţia morală ei îmbrăţişéză nenorocitul procedeu cu care se înşélă, că fac educaţiunea intelectuală. Precum piséză pe copii tótă diua, că găina, de pildă, are trei părţĭ, capul, corpul şi códa, aşa şi la educaţiunea morală, se încércă sĕ înveţe pe copii un şir de maxime, carĭ vor sĕ le scie pe din afară.

Educaţiunea morală însĕ numai prin faptă se dă.

Un model e mai întâiŭ dascălul.

Déca dascălul nu este esact la datorie, sĕ nu crédă el, că elevii n'au vĕdut'o acésta şi sĕ nu şĭ închipue, că ei îşĭ vor da ostenéla a fi mai esacţĭ.

Modele sunt şi părinţii. Ceea-ce îşĭ permit părinţii în faţa copiilor şi copiiĭ îşĭ vor permite la rĕndul lor.

In educaţiunea morală sĕ se scie, că principalul este obicĭnuinţa. Obicĭnuinţa este în educaţiunea morală ceea-ce repetiţiunea s'a dis, că este în educaţiunea intelectuală.

Pe copil trebue sĕ-l deprindĭ de mic, ce trebue sĕ fie când va fi mare. Dér despre acestea trebue sĕ mai vorbim.

(„Alb.)“ *Th. D. Speranţia.*

Crăciunul de demult.

În cele dintâiu trei vécurĭ ale creştinismului, Nascerea Domnului Christos se serba la 6 Ianuarie, în diua de Bobotéză. Adecă de-odată nascerea cu botezul. Creştinismul nu era bine întemeiat, ér popórele numai de curĕnd încreştinate, ţineau încă la multe obiceiurĭ de ale lor păgâne.

După obiceiul Romanilor, Anul Nou pe atuncĭ începea dela întâi Ianuarie ca şi astădĭ. Dér popórele germanice din Nord îl începeau la 21 Decemvrie, dela solstiţiul de iérnă. În Orient neamurile creştine voiau sĕ încépă Anul Nou cu nascerea lui Christos, cu diua de 6 Ianuarie. Lupta acésta a ţinut multă vreme, până-ce a biruit biserica din Roma.

Papa Iulius I, pe la mijlocul veacului al IV-lea, a căutat prin archivele Romei documentele procesului Mântuitorului Isus şi a aflat, că nascerea Mântuitorului nu s'a întêmplat la 6 Ianuarie, ci la 25 Decemvrie şi a statornicit ca acésta di sĕ fie de atuncĭ înainte sĕrbătorită ca diua Nasceriĭ Domnului. Bisericile din Orient însĕ multă vreme s'au împotrivit, aşa că în urmă împĕratul din Bizanţ Iustinian I, în vécul al VI, a impus printr'o lege aspră, ca Nascerea lui Christos sĕ fie serbată ca în Apus la 25 Decemvrie, nu la 6 Ianuarie.

Şi aşa a rĕmas. Popórele au continuat însĕ a-şĭ ţine sĕrbătórea cea veche a Nasceriĭ, şi astfel, prin tradiţie, la tóte popórele din Orient — adĭ ortodoxe — se ţine o sĕrbătóre, pe care orĭ nu o recunósce biserica de loc, orĭ o recunósce numai în parte. Înţeleg. diua sfântului Ion, naşul lui Dumnedeu. Sĕrbătórea asta dintru început era „Naşcerea Domnului“, dér după ce „naşcerea Domnului“ a fost fixată pe diua de 25 Decemvrie, poporul şĭ-a căutat alt sfânt, ca sĕ-l serbeze în diua veche sciută din părinţĭ.

A luat pe cel mai apropiat de Christos, pe Botezătorul Lui, pe Ion, mai ales că într'aceeaşĭ di se serba şi botezul Domnului. Şi ca sĕ aibă două sĕrbătorĭ destinate, a trecut sĕrbătórea sfântului Ion pe a doua di, la 7 Ianuarie. Şi aşa în tradiţiile popórelor ortodoxe, Ion sfânt Ion, naşul lui Dumnedeu, este „Crăciunul cel de demult“.

Câte-va dintre colindele nóstre arată lămurit acest lucru.

Mai lămurit îl arată însĕ o legendă păstrată de tradiţiile nóstre. Eu am audit'o de demult, ca student în liceu, şi până acum cât am cetit, n'am mai regăsit'o printre cele ce s'au cules din popor.

Odată steteau de sfat Bĕtrânul Crăciun şi Ion sfânt Ion şi se întrebau şi se certau, care a fost de faţă la nascerea Mântuitorului. Amêndoi se lăudau c'au fost de faţă, dér fie-care tăgăduia celuialalt acest lucru. Dicea Ion sfânt Ion: Tu n'ai putut sĕ fiiĭ acolo, căcĭ pe atuncĭ erai dus prin lume sĕ ducĭ vênturĭ şi zăpadă, sĕ ducĭ viscol şi îngheţ. Ér Crăciunul dicea: Ba eu am fost acolo, dér n'ai fost tu, căcĭ erai dus în Ierusalim sĕ botezĭ pe jidovĭ. Într'acest fel îşĭ disputau şi dreptul de a cădé Nascerea Domnului în dilele lor, adecă Ion cerea ca Nascerea sĕ cadă în diua lui, după Bobotéză, ér Bĕtrânul Crăciun în diua lui, ér Anul Nou sĕ încépă dintr'aceste dile.

Şi, neînţelegêndu-se. au chemat pe Sân-Văsiĭ — Sf. Vasile — sĕ le curme cérta. Ér el a luat patru-spre-dece mere şi le-a pus pe masă, şi a dis: Acela sĕ aibă dreptul, care va puté ridica tóte aceste mere de pe masă, deodată, fără sĕ le bage în sîn, orĭ sĕ le ia în póla hainei. Şi s'au încercat amêndoi, dér pe palme nu încăpeau tóte, şi nu le puteau ridica. După multe încercărĭ ale lui Ion, el a dis, că nu se póte, déca n'are voe sĕ ia şi haina într'ajutor. A încercat apoi şi Crăciun, şi n'a putut cu palmele; dér în urmă Dumnedeu i-a dat un gând — căcĭ a vrut Dumnedeu sĕ biruiéscă — şi apucênd cu o mână vêrful barbei lungĭ, a întins barba şi a pus tóte merele pe barbă ca pe un cearşeaf. Şi a rĕmas ca Nascerea sĕ se serbeze la Crăciun.

Ér cérta, dela cine sĕ încépă Anul Nou, a tăiat'o Sân-Văsiĭ: Nicĭ dela tine Crăciun, nicĭ dela tine Ioane, ci dela mijloc dintre amêndoi. Ér ei mai bine s'au învoit sĕ n'aibă nicĭ unul dreptul, decât sĕ-l aibă celalalt, au dis: Aşa sĕ fie, şi a ta sĕ fie, Sân-Văsiĭ, diua Anului Nou!

Tótă legenda acésta este o reminiscenţă a luptei din primele veacurĭ creştine, pentru sĕrbătórea Nasceriĭ. Povestea şiretlicului Crăciun cu barba şi merele sunt — póte — lucrurĭ indiferente, dér că sunt 14 mere, asta are rost; dela Crăciun, până la Ion S. Ion, sunt 14 dile.

(„Familia“.) *G. Coşbuc.*

POVEŢE.

Pentru a usca cismele ude fără a-şĭ pierde forma (fasonul), le umplem cu ovĕs uscat şi le punem la o parte. Sĕ îngrijim numai, ca ovĕsul sĕ nu umple numai turecii (carâmbii) cismei, ci şi partea de jos pe deplin. După 1—2 dile cismele vor fi uscate, fără a-şĭ fi pierdut forma. Ovĕsul are proprietatea de a suge tótă umedéla şi prin acésta se umflă împedecând ca pielea sĕ între. Ovĕsul acesta îl putem folosi de repeţite orĭ, déca după întrebuinţare îl uscam într'un săculeţ de pânză şi îl păstrăm apoi la un loc uscat.

*

Pentru cei carĭ respiră greu în somn. — Mulţĭ cred, că déca îşĭ vor pune o duzină de perne sub cap, séu sub spete, vor dormi mai bine; ei se înşélă, de óre-ce atuncĭ pieptul ia o posiţiune greşită şi nu póte funcţiona bine. De aceea se recomandă acelora, carĭ sufer de

greunătate în rĕsuflare, de a dormi cu capul mai jos, pentru-ca plămânii sĕ pótă funcţiona bine. Cei-ce obicînuesc a dormi cu faţa în sus, vor căuta ca plapoma séu braţele sĕ nu apese greu pe piept. Odaia de culcare sĕ fie mereu aerisită în cursul ḑilei.

*

Contra insomniei. — Un mijloc uşor şi practic contra insomniei constă în acea, de a-ne freca înainte de culcare cu o perie séu cu un prosop aspru, corpul, mânile şi piciórele pentru-ca sĕ facem sângele sĕ circule. In timpul ḑilei se va face o baie rece, se vor face fricţiunĭ, se va face o plimbare în aer curat. Tóte acestea la un loc, contribuesc la vindecarea insomniei.

Călindarul Plugariului.

A apărut şi se póte procura de la tipografia *A. Mureşianu* — Braşov, „**Călindarul Plugariului**“. Preţul, cu porto, **25 cr.** (50 banĭ).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicĭnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor şi cele poştale, scala timbrelor, Mĕsurile, tîrgurile din Ardeal şi Ungaria şi lista advocaţilor românĭ.

In *partea literară* vedem portretul bine reuşit al repausatului episcop ***Mihail Pavel*** cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincĭ într'o păstaie (poveste de Andersen), Luléua lui moş Radu, Legenda pămêntului şi a muncii, de Dim. Dan, „Ăl mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănăţenesc) de regretatul tînĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este şi în acest an bine representată prin următórele articole: „Duşmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Causele de ce semĕnăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăcióse pomilor şi viilor“, „Ce plătesce banul şi cum îl cruţăm noi?“

După partea economică urméză pe mai multe paginĭ diferite „*poveţe*“, apoi „Diverse“ şi în fine „Anecdote şi Glume“.

Ca adaos sunt şi anul acesta o mulţime de anunţurĭ.

Anecdote.

Un boer se duse odată la o prăvalie sĕ cumpere o haină, dér vĕḑênd că negustorul îi cerù cam mult, îi ḑise:

— Da bine, onorabile, tocmai mie, care-ţĭ sunt muşteriu vechiu şi prietin, îmĭ cerĭ aşa preţ mare?

— E hei Domnul meu, păi décă n'oi câştiga ceva de la muşterii şi prietinĭ, păi de la duşmanĭ şi hantătarĭ, care nu-mĭ calcă pri prăvălie, sĕ câştig?

*

Un brutar vorbia într'o ḑi c'un cârciumar.

— Măi frăţióre, ḑise brutarul, de când am audit, că pânea cade grea la stomac bolnavilor, am inceput s'o fac mai uşóră şi pentru cei sănĕtoşĭ.

— Păi tot aşa şi eu prietine. De când am aflat că doftorii recomandă bolnavilor vin cu apă, il amestec eu în butoiŭ ca sĕ nu le mai dau de ostenélă.

*

Un pcsnaş a făcut asupra limbelor următórea observaţie: El a ḑis că limba unui drept are rădĕcina în inimă; a unui avar în pungă, ér a femeilor, carĭ se mişcă mai tot mereu, nu póte prinde nicăirĭ nicĭ o rădĕcină.

*

Un preot cam réu de plată lua carne pe datorie de la un măcelar numit David. Intr'o Dumínecă trimise pe servitor, ca sĕ ia carne, dér măcelarul, nevoind a-i mai da servitorului acesta, se întórse şi-l găsi pe preot la biserică cetind ceva despre David. Preotul îl întrebà ce ḑice David? Servitorul credĕnd, că e vorba de David măcelarul, rĕspunse cu nĕcaz:

— Ce sĕ ḑică, nu vrea sĕ-ţĭ mai dea carne pe datorie, părinte!

*

Un hoţ întrase într'o nópte pe ferestră în casa unui om sĕrac şi căuta sĕ fure ceva. Sĕracul, care încă n'adormise, îi ḑise: Prietine, tu vii sĕ cauţĭ nóptea într'un loc unde eu nu pot găsi nimic nicĭ ḑiua? („G. S.“)

MULTE ŞI DE TÓTE.

Viclenia unui soldat.

Un soldat rus trecĕnd prin strada Braşovenilor cu o rublă în mână, avea aerul că caută o magazie pe care n'o puté cunósce fiind beat. Căutând din prăvălie în prăvălie, ḑicea din când în când, „nu-i aicĭ! nu-i aicĭ!“ Mai mulţi negustorĭ din acea stradă erau adunaţĭ, după obiceiŭ, şi vorbeau în faţa unei magazii şi pe când Rusul era în faţa acelei prăvălii, unul din ei îl întrebà ce caută.

— Caut pe un negustor, rĕspunse Rusul, care mĭ-a împrumutat erĭ o rublă şi nu-l pot găsi, ca sĕ i-o dau.

— Eu sunt ḑise unul din comersanţĭ, încredĕndu-se în vorbele soldatului.

Atuncĭ soldatul întrà în prăvălie urmat de toţĭ neguţătorii şi dete rubla aceluia care i-a spus că i-a împrumutat'o.

Toţĭ din prăvălie s'au mirat de onestitatea soldatului, ér cel ce primi rubla îi surîse faţă de câştigul ce a făcut.

Rusul însĕ după ce dăduse banii aşteptând puţin dise stăpânului prăvăliei.

— Ce n'ai de gând sĕ-mĭ inapoezĭ polu (Napoleon) care l'am lăsat amanet?

— Care pol? întrebà negustorul.

— Ce fel, care pol? urmà soldatul. Polul ce ţĭ-am lăsat amanet când mĭ-ai dat rubla. Căcĭ de sigur de unde mĕ cunosceai d-ta, ca sĕ te încredĭ în mine.

Negustorul prinḑĕndu-se în căpcană, nu putù face altfel de cât sĕ dea un pol soldatului prefăcut beat.

*

Sĕracii din Constantinopol

Populaţiunea sĕracă din Constantinopol nu duce aşa mare lipsă de hrană, cum se întêmplă în celelalte oraşe marĭ din Europa.

In Constantinopol sunt numĕróse birturĭ pentru sĕracĭ, aprópe fie-care moschee are un asemenea birt — unde mănâncă în tóte ḑilele fără plată, aprópe 25,000 de ómenĭ, carĭ primesc porţia lor de pilaf, cu mâncare de berbece şi pâne.

Se scie, că Turcii sunt renumiţĭ prin faptele lor milostive. Sgârcenia care este rădĕcina tuturor viţiilor n'a putut sĕ găséscă teren de crescere în inima Turcului. Milostenia pentru el este lege şi natură.

„In ḑiua judecăţii“ a ḑis profetul, „o sĕ atêrnăm de gâtul sgârciţilor tóte lucrurile pe carĭ ei le-au refusat cerşitorilor.“

Numĕrul sĕracilor la Constantinopol este fórte mare, carĭ fac regulat ocolul unor anumite familii.

Ei se duc prin casele ómenilor şi mănâncă la o masă cu servitórele şi sclavele. Un turc care gonesce de la pórtă pe un sĕrac, el însuşĭ e un sĕrac. In acest cas, el refusă, nu ca europeanul, ci cu cuvintele: „Inaet ola!“ adecă „sĕ-i dea Dumneḑeu!“

In Constantinopol s'au construit frumóse case pentru adăpostul şi întreţinerea sĕracilor. Ele însĕ au remas góle, căcĭ sĕracii acolo fac bun comerţ sub cerul liber, avênd intrare în tóte părţile.

Cel care face mai multe pomenĭ decât toţĭ, este însuşĭ Sultanul, care imparte regulat aprópe în fie-care lună, banĭ, haine şi mâncare la sĕracĭ.

De multe-orĭ însĕ aceştĭ banĭ întră în punga paşalelor.

*

Ora prânḑului.

Cei vechĭ prânḑeau séra, séu mai bine ḑis cinau.

In secolul XIV, regii Franţei prânḑeau la óra 8 diminéţa. Pe timpul lui Ludovic cel Bun se spunea: „scólă-te la 5, prânḑesce la 9, cinéză la 6 séra şi vei trăi 99 de anĭ:“

Sub Enric IV şi Ludovic XIV prânḑul era la órele 11. Sub Ludovic XV. la óra 2 d. a. Pe timpul lui Enric XIII înalta societate prânḑea la 7 dimineţa şi cina la órele 10.

Regina Elisabeta prânzea la óra 11 şi cina la 6 séra.

Italia e împărţită în două părţĭ: de la Roma în sus se prânḑesce la 7 séra, de la Roma în jos la óra 2 d. a.

In India Orientală se prânḑesce la o óră după apusul sórelui.

Un filosof, întrebat asupra orei cele mai bune a prânḑului, a rĕspuns!

„Pentru bogaţĭ, când au poftă de mâncare; pentru sĕracĭ, când au ce mânca“.

Calendarul sĕptĕmânei.

DECEM. (1902) are 31 ḑile. ANDREA.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	29 C. Melania	11 Higin
Lunĭ.	30 S. m. Anisia	12 Ernest
Marţĭ	31 Prc. 14mii uci	13 Hilariu
Merc.	1 **† Anul n. sf. Vas.**	14 M. Felix
Joi	2 P. Silv. P. Roma	15 Maurus
Viner	3 Păr. Malachia	16 Marcellus
Sâm.	4 Adun. 70 Apos.	17 Anton pust

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 9 Ianuarie 1903

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	13	40
„	Grâu mijlociu	13	30
„	Grâu mai slab	13	—
„	Grâu amestecat	9	60
„	Secară frumósă	8	80
„	Sĕcară mijlociă	8	60
„	Orz frumos	7	20
„	Orz mijlociu	7	—
„	Ovĕs frumos	5	40
„	Ovĕs mijlociu	5	20
„	Cucuruz	10	—
„	Mălaiu (meiŭ)	8	—
„	Mazăre	16	—
„	Linte	15	—
„	Fasole	16	—
„	Sĕmênţă de in	18	—
„	Sĕmênţă de cânepă	7	50
„	Cartofĭ	1	30
„	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	96
„	Carne de porc	1	04
„	Carne de berbece	—	72
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	44	—
„	Sĕu de vită topit	64	—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 6 Ianuarie n. de 23.467 capete, la 7 Ianuarie au întrat 470 capete şi au eşit 566 capete, rĕmânênd la 8 Ianuarie n. un numĕr de 23,371 capete.

Se noteză marfa unguréscă: veche grea dela 120—122 fil. tînĕră grea dela 121—122 fil., de mijloc dela 120—121 fil. — Sêrbéscă: grea 119—102 fil., de mijloc 118 119 fil., uşóră 117—118 fil. kilogramul

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Ianuarie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	120 35
Renta de coróne ung. 4%	98 50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	92.30
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	98.45
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	202 —
Bonurĭ rurale croate-slavone	159.25
Impr. ung. cu premii	101 10
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	101.—
Renta de argint austr.	120.80
Renta de hârtie austr.	100.50
Renta de aur austr.	94.20
Losurĭ din 1860.	154 50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.45
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	731.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	691 25
Napoleondorĭ	19.05
Mărcĭ imperiale germane	117.07½
London vista	239.45
Paris vista	95.22½
Rente austr. 4% de coróne	95.25
Note italiene	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 10 Ianuarie n 1903

Bancnot rom.	Cump.	18.80	Vênd.	18.84
Argint român.	„	8.60	„	8.70
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19.02
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusescĭ	„	—.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	116.90	„	117.02
Lire turcescĭ	„	21.40	„	—.—
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	102.—

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Nr. 9481—1902

PUBLICAŢIUNE

referitóre la aşternerea fasiunilor a dărei de câştig de a III-a şi a IV-a clasă şi a celora după darea cametelor, după capitalii şi capitalilor pasive.

a) Referitóre la darea de câştig de a III-a clasă.

Spre scopul evaluărei dărei de câştig de a 3 a cl., pentru anul 1903. **se provócă tóte acele partide, carĭ în anul 1903 au început o afacere séu întreprindere supusă dărei**, de a lua in primire fără întârḑiere dela oficiul orăşĕnesc de dare formularele pentru fasionarea dărei de câştig de a 3-a cl.

Fasiunile aceste, provĕḑute cu datele corĕspunḑĕtóre, au de a se aşterne *cel mult până în 20 Ianuarie 1903 la oficiul orăşenesc de dare.*

b) Referitóre la darea de câştig de a IV-a clasă.

Partidele obligate la solvirea acestei dărĭ, precum toţĭ funcţionari publicĭ, comunalĭ, acei bisericescĭ, acei dela diferite societăţĭ şi în fine acei privaţĭ, carĭ au o léfă permanentă, o pensiune, gratificatiune séu rente, în fine toţĭ conducĕtori de afacerĭ administratorĭ, comptabilĭ, cassarĭ, etc. carĭ capĕtă peste 40 fl. léfă lunară, se provócă de a-şĭ lua dela amintitul oficiu de dare în primire formularele pentru fasionarea referitórei dărĭ, aşternêndu-le provĕḑute fiind cu datele recerute *până în 20 Ianuarie 1903* aceluiaş oficiu.

c) Referitóre la darea cametelor de capitalii şi rente.

Acele partide, carĭ au camete după pretensiunĭ de capitalii, se provócă, ca spre scopul statorirei dărei după camete, sĕ-şĭ **ia îndată** în primire referitórele formulare de fasionare dela oficiul orăşenesc de dare, reaşternându-le, provĕḑute fiind cu datele corĕspunḑĕtóre, *cel mult până în 20 Ianuarie 1903.*

Tot aceeaş dispositiune valoréză şi pentru persónele, carĭ au rente, precum şi acei proprietarĭ de morĭ şi dêrste, carĭ supórtă înşişĭ acéstă afacere, ci au aceste obiecte date în arêndă, prin urmare carĭ sunt obligaţĭ la fasionarea arândei.

d) Referitóre la fasionarea datoriilor de pe realităţĭ

Acei proprietarĭ de casă şi realităţĭ, a căror realităţĭ sunt îngreunate cu datorii, sĕ provócă de a şĭ lua în primire dela oficiul orăşĕnesc de dare referitórele formulare pentru fasionare, şi provĕḑêndu-le cu datele corĕspunḑĕtóre, se le reaştérnă aceluiaşĭ oficiu *până în 31 Ianuarie 1903.*

După 31 Ianuarie 1903 până în 15 Februarie 1903 sunt a se aşterne fasiunile prin cererĭ scripturistice. In aceste petiţiunĭ este de a se motiva prin o împrejurare plausibilă întârḑierea aşternerei fasiunei.

Fasiunile aşternute după 15 Februarie 1903 nu se iau nicĭ o împrejurare în consideraţiune.

Braşov, în 29 Decemvrie 1902

2—2. *Oficiul de dare orăşĕnesc.*

Nr. 1048—1902.

Licitațiune cu oferte.

Pentru darea în antreprisă a lucrărilor pentru restaurarea **drumului din Livadia poștei** și a **Strădii Țintașilor** din Brașovul-vechiŭ în 6 Januarie 1903 la 10 óre a. m. se va ține o licitațiune cu oferte în oficiul economic orășenesc.

Ofertul e a se face de-odată pentru restaurarea ambelor căĭ

Ofertele sigilate în regulă, timbrate și provĕḑute cu un vadiu de 5% dela suma de construcțiune edată dela 1857 cor. 91 fil. + 726 cor 15 fil. = 2584 cor. 06 fil au a se înainta la oficiul economic orășenesc în órele de oficiu dela 8—12 óre a. m. până la terminul ținerii licitațiunei, unde se pot lua în vedere și planurile, preliminarele de spese și condițiunile mai detaiate.

Brassó, 29 Decemvrie 1902.

1—2,803 *Oficiul economic orășănesc.*

DEPOSIT de articole igienice. ! DEPOSIT de mărfuri de gumi din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA

I., Brandstätte 3.

Prețurĭ curente în coverte închise franco și gratis

Trimiterea în provincie cu Rambursă.
Discreț à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

Pentru a obținea un pĕr bogat și pentru a împedeca **căderea pĕrului** a înlătura formarea mătreței și a întări pelea capului, se **întrebuințațĭ**

BALSAMUL de PĔR a lui NEUSTÄDTER

Garantat. Se capĕtă numai la **Efect sigur.**

EUGEN NEUSTÄDTER

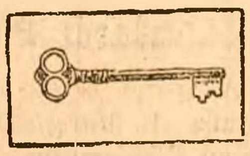
(760) Farmacia la „Schutz Engel“ Brașov Piața Franz Josif, Tirgul grâului. 6—10

Săpun în rude

SCHICHT.

MARCA: Cerbu séu Cheia

Săpunul cel mai bun și cu spor de aceea cel mai ieftin.

Se capĕtă pretutindenĭ

95—40.(725).

— A N U N Ț. —

Subsemnatul are onóre sĕ se recomande onoratului public din localitate și imprejurime, ca

primul măestru zidar român

diplomat, în Brașov,

care întreprinde orĭ-ce lucrărĭ de zidărie nouă și reparaturĭ, ce cad în branșa acésta.

Avĕnd în vedere **praxa îndelungată**, mĕ aflu în plăcută posiție de a satisface pe deplin orĭ-ce dorință și a mulțumi pe On. public cu serviciile mele. Primesc și **pregătirea de planurĭ, devise și preliminare** pentru orĭ și cine, fără deosebire de naționalitate, și la cas de trebuință rog pe On. public a mĕ însciința ***prin o carte poștală***, asigurându-l că-'l voiŭ mulțămi pe deplin.

Tot-deodată rog pe On. oficii parochiale, eforii școlare, carĭ au de cuget a zidi séu adapta **școlĭ, case parochiale și altele**, a reflecta la mine. Sunt la disposiție **orĭ și când** a da esplicațiunĭ inainte de a se da planurile în lucrare, fără nicĭ o pretensiune de spese de drum

Tot ce se lucreză este sub conducerea și supraveghierea mea proprie, asemenea orĭ-ce lucrare luată asupra-mi sĕ face in terminul fixat, fără întârḑiere și cu preț de tot convenabil.

Rog decĭ pe On. public pentru sprijinire.

Cu tótă stima

IOAN VOICU,
măestru-zidar,
Brașov, Strada Țintașilor Nr. 2/*B*.

(804,1—3.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face orĭ și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria și **Nic. I. Ciurcu** la Eremias Nepoții.

Cine doresce sĕ aibă un **costum bun, elegant și trainic** acela sĕ facă cumpĕrătura necondiționat la

HANS FIELES

în Brașov, Strada Vămei nr. 13,

unde se află tot-déuna un **asortiment mare de stofe**

de **Loden-Tiroles** neîntrecut de durabile, precum și

Stofe de Kamgarn

dela cele mai ieftine până la cele mai scumpe. **Kamgarn negru**, Peruviens pentru **costume de salon și fracurĭ.**

La dorință pot recomanda croitorĭ bunĭ, carĭ sunt în stare sĕ lucreze în 10 óre un costum durabil și fără scăderĭ.

Recunoscințe numeróse.

Mĕ rog de a visita **Magazinul** meu, fără a fi silit la cumpĕrătură.

Hans Fieles,
Strada Vămei nr. 13.

(754,18—20.

Mostre se trimit cu bonificarea speselor poștei.

Pentru morburĭ de stomac!

Celor ce prin receală, înbuibare, mâncărĭ greu de mistuit, ferbințelĭ, prea recĭ, séu viață neregulată și'au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cârcei, durerĭ, mistuire rea,

se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai multĭ anĭ cu efect bun

Vinul de buruenĭ (Kräuterwein) a lui Huberth-Ullrich

Vinul de buruienĭ este preparat din buruienĭ excelente și vindecătóre cu vin bun, întăresce stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de buruienĭ delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de buruienĭ delătură morburile de stomac deja la început. De aceea sĕ se folosĕscă de timpuriu. Simptome ca: **durerĭ de cap, râgâială, grĕță, slăbiciune, vomare,** dispare adese-orĭ după folosirea a câteva sticle de vin de buruienĭ.

Constipația și urmările ca: **neastimpĕr, colică, bătaie de inimă, insomnă, congestiune la ficat, splină, hemoroide,** se delătură întrebuințând vinul de buruenĭ. Asemenea curăță din stomac materii stricăciόse prin eșirea ușoră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adese-orĭ din mistuire rea și din disposiție bolnăviciósă a ficatului. Persóne carĭ pătimesc de lipsa de apetit, nervositate, **durere de cap, insomnie,** tângesc cu încetul. Vinul de buruenĭ dă impuls puterii de viață, Vinul de buruienĭ excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitațĭ și produce vioiciune de viață. — Mulțime de scrisorĭ de mulțumire confirmă acestea.

Vin de buruieni se capĕtă în sticle à **3 cor.** și **4 cor.** în farmaciile din: Brașov, Săcele, Cristian, Reșnov, Codlea, Țințarĭ, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágon, Papolcz, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bolon, Nagvajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törcsvár, Vajdarecse, Vila, N.-Sink, Aiud, Panticeu, Kezdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în tóte farmaciile din orașele micĭ și marĭ din Ardeal și din țĕrile streine. — Farmaciile din Brașov: a d-lor Heinrich G. Obert și Victor Roth trimite 3 séu mai multe sticle cu prețurile originale în orĭ și ce localitate din Austro Ungaria

Sĕ se ferĕscă de imitație.

Cerețĭ anume **Vin de buruienĭ a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de buruienĭ al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 450·0, spirt de vin 100·0, Glicerin 100·0, Vin roșu 240·0, sirop de fragĭ 150·0, sirop de cireșe 320·0, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcinĭ americane, rădăcinĭ de inzian, rădăcinĭ calmus aa. 10·0. Aceste părțĭ constitutive sĕ se amestece.

Firma creștină fondată 1860

6 fl.

NEÎNTRECUTE

în frumseță și precisiune sunt ciasornicile mele veritabile elvețiane din

Oțel negru Brillant

Remontoir-Savonnett, cu capac duplu de oțel negru brilant, aparat precis și fin, (garanție trei anĭ), cadran care lucesce ca opalul, arătător patentat, cercul, mânerul din **veritabil Aurdouble.** Aceste ciasornice sunt fórte căutate și fiecare le portă cu plăcere, fiind fórte elegant adjustate

Prețul dimpreună cu ambalagiul fl. 6.—

Ciasornice pentru dame de oțel negru brillant fără capac fórte frumos lucrate **fl. 7.—.** Lanțurĭ d'aur double potrivite pentru ciasornice de bărbațĭ și dame **fl. 1 50.** Ciasornice de nickel remontoir **fl. 3.** ciasornic d'argint remontoir cu capac duplu **fl. 5.** Trimiterea cu rambursă. Ce nu convine primesc înapoi, și restitui banĭĭ, prin urmare nu-i nicĭ un risic.

Iosef Spiering, Wien, I Postgasse 2—22.

Catalog mare ilustrat cu prețurile ciasornicilor, lanțurilor, inelelor se trimite gratis și franco.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.